

Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin səlahiyyətləri artırıldı - prezident fərman verdi
yazısı səh.4-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 9 oktyabr 2018-ci il Çərşənbə axşamı № 212 (7101) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

10 ölkənin hüquqçuları Bakıda toplandı - terrora qarşı beynəlxalq konfrans

Hüquq professoru İlham Rəhimovun təşəbbüsü ilə Bakıda beynəlxalq konfrans keçirildi

yazısı səh.3-də

“Ermənilərlə evlilik o zaman qəzəb doğurmayacaq ki...”

yazısı səh.7-də

Paşinyanın arvadının sülh çağırışına Bakıdan reaksiyalar

yazısı səh.9-də

Azərbaycanda internet bankçılığın inkişafını tormozlayan səbəblər

yazısı səh.10-də

İşğalçı ölkədə seçkiöncəsi gərginlik artır

yazısı səh.11-də

Həbib və Konorun döyüşünə Bakıdan fərqli yanaşmalar

yazısı səh.12-də

NASA bu il tarixin ən soyuq qışının olacağını deyir, alimlər isə...

yazısı səh.13-də

Qış rejiminə keçid qaydalarının dəyişdirilməsi təklif olunur

yazısı səh.13-də

“Turist ölümü dünyanın hər yerində baş verir” - ekspert

yazısı səh.14-də

Şərab ixracı artır, üzümçülükdə isə çətinlik var

yazısı səh.15-də

Xırdalanda yol çökdü, yük maşını çuxura düşdü

yazısı səh.14-də

Böyük Britaniyada “oğru oliqarx ovu” başladı

CAHANGİR HACIYEVİN AXTARIŞDA OLAN ARVADININ

MÜKLƏRİNİ ƏLİNDƏN ALDILAR - SİRADAKI İKİ TANINMIŞ İSİM...

Azərbaycanla Birləşmiş Krallıq arasında hüquqi yardımlaşma barədə rəsmi əməkdaşlıq müqaviləsi yoxdur və bu səbəbdən də Zamirə Hacıyevanın həbsi mümkün olmur; Ziya Məmmədovun oğlu və həbsdəki bankirin yeznəsi də növbəti hədəf ola bilər...

yazısı səh.5-də

Rusiyadan Tiflisə hədə, Bakıya vəd, İrəvana isə...

Moskva Azərbaycana və Gürcüstana fərqli “gözlə” baxsa da, Qarabağ, Abxaziya və Cənubi Osetiya məsələlərində hələ ki eyni taktika yürüdür - tək səbəb...

yazısı səh.8-də

Milyonlar xərcləyib, canını həbsdən qurtaran Əli Abbasovun “qurbanları” artır - sabiq nazirsə...

yazısı səh.4-də

Sabiq “baş liftçi”nin işində yeni gəlişmə - ABS-dan istintaqçılar gəlir...

yazısı səh.5-də

Zahid Oruc: “Prezident Qarabağ mitinqi çağırışı etsə, milyonlarla insan meydanları doldurur”

yazısı səh.6-də

Azərbaycan ordusunda silah və hərbi texnika qış mövsümündə istismar rejiminə keçirilir

Azərbaycan ordusunun bütün hərbi hissə və bölmələrinə silah, döyüş və xüsusi texnikanın istismarının qış mövsümünə keçirilməsi prosesi aparılır.

Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, silah və texnikanın qış dövründə fasiləsiz və dayanıqlı istismarını təmin etmək məqsədilə bütün hərbi hissələr mərkəzləşdirilmiş qaydada yanacaq-sürtkü materialları, digər zəruri ehtiyat hissələri və avadanlıqlarla təmin edilib.

Hərbi hissələrdə fəaliyyət göstərən texniki xidmət məntəqələrində döyüş və xüsusi texnikaların yanacaq-sürtkü materialları dəyişdirilib, onlara planlı şəkildə qulluq göstərilir.

Qış istismar rejiminə keçid soyuq iqlim şəraitində, dağlıq-düzənlik ərazidə, gecə və gündüz hərbi hissələrin döyüş qabiliyyətinin artırılması, eləcə də döyüşə hazırlığının yüksək səviyyədə saxlanması məqsədilə icra olunub.

Azərbaycan Qazaxıstana doğranmış kartof ixrac edəcək

"Made in Azerbaijan" brendinin təşviqi məqsədilə İqtisadiyyat Nazirliyinin dəstəyi və Azərbaycanda İxracın və İnvestisiyaların Təşviqi Fondunun (AZPROMO) təşkilatçılığı ilə Qazaxıstana təşkil edilmiş ixrac missiyası başa

çatıb.

"Report" nazirliyə istinadən xəbər verir ki, missiya çərçivəsində Azərbaycan sahibkarları ilə Qazaxıstan şirkətlərinin nümayəndələri arasında ikitərəfli görüşlər keçirilib, ixrac məsələləri müzakirə olunub, spirtli və spirtsiz içkilərin, doğranmış kartofun ixracına dair razılıq əldə edilib.

Qeyd edək ki, 30 sentyabr - 5 oktyabr tarixlərini əhatə edən, inşaat və tikinti materiallarının, qida məhsullarının istehsal sahəsində fəaliyyət göstərən 29 şirkətin iştirak etdiyi ixrac missiyası Qazaxıstanın Almatı və Şimkent şəhərlərinə təşkil edilmişdi.

Keçmiş arvadını qısqandı, həmkəndlisini evinə çağıraraq öldürdü

Cəlilabad rayonunda baş verən qətl hadisəsinin bəzi təfərrüatı məlum olub. "Report" bildirir ki, hadisə qısqanclıq zəminində baş verib.

Belə ki, rayonun Privolnoye kənd sakinisi, 1984-cü il təvəllüdü Gülbala Rauf oğlu Quliyev həmkəndlisi, 1984-cü il təvəllüdü Ceyhun Dədəkişi oğlu Novruzovu yaşadığı evə çağıraraq onunla mübahisə edib. Mübahisə zamanı G.Quliyev C.Novruzovun ürək nahiyəsindən iki bıçaq zərbəsi vuraraq onu qətlə yetirib və Cəlilabad Rayon Polis Şöbəsinə gələrək təslim olub.

Şübhəli şəxs qismində saxlanılan G.Quliyev istintaqa ilk ifadəsində Ceyhun Novruzovu keçmiş həyat yoldaşı ilə münasibətinin olduğundan şübhələnərək qətlə yetirdiyini bildirib.

Faktla bağlı araşdırmalar davam etdirilir. Bu qətl oktyabrın 7-də baş verib. Həmin gün Cəlilabadda daha bir qətl də baş vermişdi və dayı evində bacısı oğlunu öldürmüşdü.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!
Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

"ATƏT PA-da Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı kifayət qədər məlumat var" - Azay Quliyev

"ATƏT Parlament Assambleyasının (PA) Bişkek-də keçirilən payız sessiyasında Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı mövcud vəziyyətə görə narahatlığımızı bildirdik, sessiya iştirakçılarının diqqətini problemin aktuallığına cəlb edə bildik".

Bunu «Trend»ə açıqlamasında ATƏT PA-nın vitse-prezidenti, Azərbaycan Milli Məclisinin deputatı Azay Quliyev qurumun iclasının yekunlarını şərh edərkən deyib.

A.Quliyev bildirib ki, ATƏT PA-da təmsil olunan Azərbaycan nümayəndə heyəti hər sessiyada maksimum dərəcədə aktivlik nümayiş etdirməyə çalışır, Azərbaycanın milli maraqlarına cavab verən məsələləri həm öz həmkarlarının diqqətinə çatdırır, həm də bununla bağlı ATƏT-də qərarların qəbul olunmasına çalışır.

"Bu baxımdan budəfəki sessiya da istisna olmadı. Burada müzakirə edilən məsələlər əsasən bölgəyə fokuslanmışdı və bölgənin, Mərkəzi Asiya ölkələrinin sülh və təhlükəsizliyinin təminatına və global səviyyədə olan çağırışların və təhdidlərin aradan qaldırılması istiqamətində region ölkələri ilə əməkdaşlığa həsr olunmuşdu. Biz hər müzakirələr zamanı maksimum

fəallıq nümayiş etdirməyə çalışdıq və Azərbaycanı maraqlandıran məsələləri təbii ki, gündəmə gətirdik. Şübhəsiz ki, bizim üçün bir nömrəli məsələ Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması məsələsidir və bununla bağlı mənim çıxışım da oldu".

Onun sözlərinə görə, Ermənistan hər zaman çalışır ki, Dağlıq Qarabağla bağlı müzakirələrin qarşısı alınsın, çünki bu müzakirələrin aparılması onların marağında deyil:

"Sadəcə səbəb də ondan ibarətdir ki, hər dəfə müzakirələr zamanı biz Ermənistanın işğalçılıq mahiyyətini çıpaqlığı ilə qeyd edirik, ifşa edirik. Bizim hər çıxışımız ciddi arqumentlərə və faktlara söykənir. Biz beynəlxalq hüquq normalarına, münaqişə ilə bağlı

BMT-nin qəbul etdiyi qətnamələrə istinad edirik, Avropa Şurasının, ATƏT PA-nın qətnamələrinə istinad edirik. Ona görə bizim çıxışımız daha dolğun, ətraflı və əsaslı olur. Ancaq Ermənistan tərəfi heç bir arqumentə sahib deyil, bu baxımdan onların dedikləri nələ-mixə vurmaqdan başqa bir şey deyil və digər nümayəndə heyətləri tərəfindən güllüncə qarşılır. Biz arqumentləri söyləyən zaman ermənilər çox aciz və çıxılmaz duruma düşürlər. Bu baxımdan da həsəb edərəm ki, ATƏT PA-da Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı kifayət qədər məlumat var və ATƏT PA bizim mövqeyimizi qəbul edir, hörmətlə yanaşır və Ermənistanın işğalçılıq siyasətinin mahiyyətini anlayır".

Hökumət mollalara maşın bağışlayır?

Naxçıvandan sonra respublikanın digər rayonlarında da din xadimlərinə avtomobil bağışlanması barədə xəbərlər yayılıb

Bəzi internet saytlarında Naxçıvanda din xadimlərinə avtomobil bağışlanması haqda xəbərlər yayılıb. Xəbərlərdə qeyd olunur ki, oktyabrın 1-də Naxçıvanın Babək qəsəbəsində məscid və mərasim evi istifadəyə verilib, Naxçıvan şəhərinin, Şərur, Babək və Ordubad rayonlarının dini icmalarına xidməti avtomobillər təqdim edilib.

Mərasimdə Naxçıvan MR Ali Məclisinin sədri Vasif Talibov da iştirak edib. Cənab Talibov muxtar respublika din-darlarına təşəkkür edib. Ali Məclisin sədri deyib ki, bu gün dövlətimiz İslam dəyərlərinin olduğu kimi təbliğini diqqətdə saxlayır, dinə əsassız müdaxilələrin qarşısı alınır. Ölkəmizdə dövlət-din münasibətlərinin tənzimlənməsi bu sahə üzrə fəaliyyət göstərən dövlət qurumu tərəfindən həyata keçirilir. Muxtar respublikamızda da bu sahə üzrə dövlət təşkilatı fəaliyyət göstərir. Bu gün Naxçıvan Muxtar Respublikası Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Agentliyi ilə dini icmalar arasındakı əlaqələrin dövlət-din münasibətlərinin

tənzimlənməsinə və möhkəmlənməsinə xidmət edir.

Sonra Ali Məclisin sədri Naxçıvan şəhərinin, Şərur, Babək və Ordubad rayonlarının dini icmalarının rəhbərlərinə "NAZ Lifan 330" markalı xidməti avtomobillərini açarlarını təqdim edib.

Bu hadisədən bir həftə sonra ölkənin başqa bölgələrində də din xadimlərinə avtomobillərin verilməsi barədə xəbərlər yayılıb. Bildirilir ki, bir sıra rayonların axundlarına, xüsusən də cəbhəyanı rayonlarda din xadimlərinə avtomobillər hədiyyə edilib.

Hadisə barədə məlumat

almaq üçün əvvəlcə Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi ilə əlaqə saxladıq. Ancaq QMI-dən bildirdilər ki, onlarda bu barədə məlumat yoxdur. Bundan sonra Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi ilə əlaqə saxladıq. Çünki hazırda din xadimlərinə maaşları, eləcə də maddi dəstəyi DQİDK və ya onun nəzdində yaradılmış Dini Dəyərlər Təbliği Fondu həyata keçirir. DQİDK-ya sualımızı yazılı olaraq elektron poçt vasitəsilə göndərdik. Ancaq dövlət qurumundan cavab ala bilmədik.

□ KƏNAN,
Musavat.com

Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası aktiv fəaliyyətə başladı

63 şəxsə sığorta agenti lisenziyası verilib

Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası Rüfət Aslanlı qurumun rəhbərliyindən uzaqlaşdırıldıktan sonra aktiv fəaliyyətə başlayıb. Xatırladaq ki, bu günlərdə prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə Palatanın yeni nizamnaməsi təsdiq olunub. Bu sənədlə Rüdət Aslanlının rəhbəri olduğu Direktorlar Şurasının fəaliyyəti ləğv edilib.

"Yeni Müsavat" Palatanın sayına istinadən xəbər verir ki, qurum fiziki və hüquqi şəxslərə sığorta agenti fəaliyyəti üçün lisenziyaların verilməsini bərpa edib. Belə ki, "Sığorta fəaliyyəti haqqında" Qanunun 86.1-ci maddəsinə və Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının Nizamnaməsinin 4.10.5-ci yarımbəndinə əsasən Palatanın İdarə Heyətinin qərarı ilə 1 hüquqi şəxsə və 62 nəfər fiziki şəxsə sığorta agenti fəaliyyətinə müddətsiz lisenziyalar verilib.

Qeyd edək ki, "Sığortaçıların rəhbər işçisi vəzifələrinə namizədlər müvafiq sığorta vasitəçiliyi üzrə fəaliyyətə lisenziya, həmçinin aktuari fəaliyyətinə aktuari şəhadətnaməsi almaq istəyənlər fiziki şəxslər üçün attestasiyanın təşkili və keçirilməsi" Qaydalarının 5.6-cı bəndinə əsasən attestasiyada iştirak edən şəxs 70 test tapşırığına düzgün cavab verdikdə attestasiyadan keçmiş hesab olunur.

□ DÜNYA,
"Yeni Müsavat"

Bakıda 18 yaşlı gəlin itkin düşüb

Bakıda gəlin itkin düşüb. «Trend»-in məlumatına görə, hadisə paytaxtın Xətai rayonu ərazisində baş verib.

Xətai rayonu G.Şixlinski küçəsi, ev 59-da yaşayan 1988-ci il təvəllüdü Rzayev Emin Bəylər oğlu Xətai Rayon Polis İdarəsinin 35-ci polis bölməsinə müraciət edərək bildirib ki, oktyabrın 3-də səhər saat 10 radələrində onunla eyni ünvanda yaşayan həyat yoldaşı, 2000-ci il təvəllüdü Həsənova Səbinə Rəsim qızı evdən çıxıb və bir daha geri qayıtmayıb.

Faktla bağlı Xətai Rayon Polis İdarəsinin 35-ci polis bölməsində araşdırma aparılır.

Oktabrın 8-də "Holiday Inn" hotelində Qara dəniz və Xəzər dənizi Regionu Ölkələri Hüquqşünasları Assosiasiyası və Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının İnsan Hüquqları İnstitutunun birgə təşkilatçılığı ilə "Beynəlxalq terrorizm və müasir şəraitdə ona qarşı mübarizə" mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirilib.

Beynəlxalq konfransa Azərbaycanın dövlət qurumlarının təmsilçiləri, respublikanın tanınmış hüquqşünasları, eləcə də Rusiya, Türkiyə, İngiltərə, Bolqarıstan, Serbiya, İtaliya, Moldova, Ukrayna, Belarusdan nüfuzlu hüquqşünaslar qatılıb. Musavat.com xəbəri Qara dəniz və Xəzər dənizi Regionu Ölkələri Hüquqşünasları Assosiasiyasının Bakı ofisindən alıb. Yada salmaq ki, quruma hüquq professoru İlham Rəhimov rəhbərlik edir.

Toplantıda çıxış edən AMEA-nın İnsan Haqları İnstitutunun direktoru Aytən Mustafayeva bildirib ki, 20-21-ci əsrlərdə terrorizm çox ciddi savaşa çevrilib və onunla mübarizə aparmaq son dərəcə çətindir: "Çünki terrorizm heç bir qayda tanımır. Bildirmək istəyirəm ki, artıq 30 ilə yaxındır Azərbaycan erməni terrorizmi ilə mübarizə aparmaq məcburiyyətindədir. Mən bu sözləri yalnız azərbaycanlı olaraq söyləmirəm. Dünya terrorunun bir qolu olan erməni terroru zaman-zaman Avropanın, ABŞ-in, Rusiyanın təhlükəsizliyini üçün ciddi problemlər yaradıb və yaratmaqdadır. Mən erməni terrorizmin vüsət aldığı illərdə ictimai nəqliyyatda, xüsusən metrolarda baş verən terror aktlarını xüsusilə yada salmaq istəyirəm. Erməni terrorçularının hazırladıkları təxribatlarda dünyanın müxtəlif ölkələrində yüzlərlə dinc insan terrorun qurbanı olub. Azərbaycanın üzvləşdiyi erməni terroru isə artıq savaşa formasına keçib, açıq terror xarakteri alıb. Son illərdə Azərbaycan qanunvericiliyi terrorizmlə mübarizəyə birbaşa və dolayısı ilə aid olan qanunvericilik aktları, hüquq normaları ilə təkmilləşib. Azərbaycanın Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyində internet resurslarında beynəlxalq terrorizmlə, xüsusən hiber-hücumlarla mübarizə agentliyi yaradılıb. Mən günümüzdə çox geniş şəbəkəyə çevrilən hiber-hücumlar üzərində xüsusi dayanmaq istəyirəm. Beynəlxalq praktika da göstərir ki, bu beynəlxalq şəbəkə internet ünvanları vasitəsilə insanları da prosesə cəlb edirlər. Vətəndaşlar aldıkları SMS-lər vasitəsilə bil-məyərək öz bank hesablarını, digər şəxsi məlumatlarını terror şəbəkəsinə üçün açırlar. Bu yolla hiber-hücumçuların əlində nəhəng kapital formalaşır və beynəlxalq bank sistemində həmin pulların hərəkətinə nəzarət faktiki mümkün olmur. Bu isə o deməkdir ki, dünyanın heç bir ölkəsi bu şəbəkənin hücumundan sığortalanmayıb. Düşünürəm ki, dünya hüquq elminin aparıcı mütəxəssisləri, eyni zamanda insan haqları üzrə ixtisaslaşmış alimlər ortaq müzakirələrlə terrorizm, xüsusən

10 ölkənin hüquqşünasları Bakıda toplandı ■ terrora qarşı beynəlxalq konfrans

Hüquq professoru İlham Rəhimovun təşəbbüsü ilə Bakıda beynəlxalq konfrans keçirildi

onun yeni formaları ilə mübarizənin yeni yollarını tapmalıdırlar".

Rusiya təmsilçisi professor Yuri Qolik çıxışında terrorizmin məqsədləri haqqında danışıb: "Əslində terrorizmin şifresi illər öncə çözüldü - terror qurumları əsasən dinc kütlələri hədəf seçərək hökumətləri özlərindən asılı vəziyyətə salmağa çalışırlar. İstənilən terrorçu terroru düşünmüş, məqsədli şəkildə törədir. Terrorun bütün fəlsəfi də bündədir. Son illər avtomobillərin insan kütlələrinin üzərinə sürülməsi terrorçuların yeni metodlarından sayıla bilər. Xüsusi qəddarlığı ilə seçilən bu cür aksiyalarda həlak olanların sayı ildən-ilə artır. Bu cür insanlıqdan kənar hərəkəti törədən düşüncəyə, onlarla insanı öldürəcəklər və dünya onlar haqqında danışacaq. Aydın ki, terror təşkilatlarına qoşulanlar mədəni keyfiyyətlərini tamamilə itiriblər. Psixoloqlar bu şəxsləri insanlıq istisnası adlandırır. Onların sabah harada peyda olacağını müəyyən etmək çətindir və terrorla beynəlxalq mübarizə qurumları bu şəbəkəni ifşa etmək, onların əməllərinin qarşısını almaq üçün durmadan yeni metodlar tətbiq etməlidirlər. Çünki terror sürətlə yeni formalarda təzahür edir. Avropa Birliyi dövlətlərindəki durumun analizi göstərir ki, ərəb dünyasındakı təlatümlərdən sonra bu Orta Doğudan olan köçkün-

lərin sürətlə Avropaya yerləşməsi ərəb terroru kimi təsvir edilən yeni tendensiyanı yaradıb. Daha çox qisasçılıq məqsədi daşıyan ərəb terrorunun qurbanları da durmadan artmaqdadır və Avropanın təhlükəsizliyi faktiki təhdid altındadır. Xüsusən Orta Doğunun dini ekstremizmlə yüklənən ölkələrində təriqətlərarası savaşa terror aktlarından geniş istifadə olunur. Durum onu da göstərir ki, savaşa bölgələrdə yaradılan və daha sonra ölkələrin sərhədlərini aşan bu terrorla mübarizə çətinləşir. Problem həm də ondadır ki, bir sıra terror qurumları dövlət səviyyəsində dəstəklənir və onlarla mübarizə faktiki mümkün olmur. Əlbəttə, terror qurumları ilə dövlətlərdən biri mübarizə aparır, digəri ona geniş imkan yaradırsa, bu halda ortaya müsbət nəticələr çıxarmaq son dərəcə çətindir".

Yunanistan təmsilçisi İonis Raxiotisin çıxışında səsləndirdiyi "terrorin dəqiq tərfi müəyyən edilmədiyinə görə bir sıra beynəlxalq toplantılarda bu haqda danışmaq çətindir və bu, sonucunda terrorizmlə mübarizəni çətindir" fikri toplantıda müzakirələrə səbəb olub.

İ.Raxiotis bildirib ki, terrorizmi müxtəlif cür yorumlamaq mümkündür: "Baxış bucağından asılı olaraq hətta ABŞ-in İraqa hərbi müdaxiləsinə də qurbanlar dinc əhali olduğu üçün terror kimi baxmaq mümkündür. Terrorun dəqiq tərfi

yoxdur. Biz qanunlar hazırlayırıq. Əgər bir hərəkətin konkret nə olduğu müəyyən edilməyib, onunla mübarizə də çətinləşir. Düşünürəm ki, biz terror aktını motiv kimi deyil, konkret hərəkət kimi təsbit etsək, hüququn onunla bağlı qərar verməsi daha asan olar. Bu səbəbdən beynəlxalq qanunvericilik terror aktını konkret kriminal fakt kimi qəbul etməlidir. Təbii, biz indi burada bu qanunu yarada bilmərik, ancaq hansı yolla davam etməyi müəyyən etmək üçün bu cür konfranslar son dərəcə ciddi önəm daşıyır".

Konfransda çıxış edən Bolqarıstan təmsilçisi, Qara Dəniz və Xəzər dənizi Regionu ölkələri Hüquqşünasları Assosiasiyasının vitse-prezidenti professor Zaxari Zaxariyev sözüə ABŞ administrasiyasının İraqa hərbi təcavüz məsələsinə baxışı ilə başlayıb: "Ağ Ev bu məsələnin beynəlxalq terror adlandırılmasına qəti etiraz edir. Bu məsələdə ABŞ-ı dəstəkləyən ölkələr də var. Bir məsələni də vurğulayım ki, terrorun siyasi, o sıradan ideya-siyasi rəngi olmur. Sağçıların, ya da solçuların hazırladığı terrorun yalnız bir adı var - terror. Biz dərk etməliyik ki, terror yalnız ayrı-ayrı şəxslərin, sosial qrupların deyil, bütövlükdə cəmiyyətin məsuliyyəti və siyasi katalizmlər zamanı terror daha geniş yayılır, insanlar terroru öz mübarizə metodlarına çevirirlər".

Toplantı Azərbaycanı təmsil edən professor Xanlar Ələkbərovun Zaxariyevə sual-replikası ilə davam edib: "Sülh və təhlükəsizliyə qarşı cinayətlərlə bağlı xüsusi məcəllə olmadığı halda NATO-nun terrorizmlə hüquqi mübarizə haqqında danışıması sırf hüquqi baxımdan nə qədər məntiqlidir? Hələ də beynəlxalq birliyin terrorizmlə mübarizəsinin hüquqi əsasları hazırlanmayıb. Bu halda hər hansı ölkənin digər suveren dövlətə qarşı hərəkətləri necə qiymətləndirilməlidir? Biz hamımız bu çağdaş hüquqi münasibətlərdə bu çatışmazlıqları görürük və hiss edirik. Bütün bun-

lar antihumanist addımlara yol açıb. Biz bu prosesə vətəndaş cəmiyyətlərini, insan haqları uğrunda mübarizə qurumlarını də cəlb etməliyik. Düşünürəm ki, bu, dövlət terror anlayışı haqqında ortaq fikrə gəlməkdən daha rahat olar. Bu, yalnız beynəlxalq təhlükəsizlik sisteminin çöküşü deyil. Dünyada baş verən olaylar onu da göstərir ki, bir sıra hallarda terror hakimiyyətlərin ölkə daxilində öz rəqibləri ilə hesablaşmaları üçün vasitəyə çevrilir. Terror, ya da bəzən ifadə edildiyi kimi, beynəlxalq terror faktiki olaraq totalitarizmin bərqərar olmasına xidmət edir".

Müzakirələrin gedişində professor İlham Rəhimov terrorizmin çoxüzlü olduğunu vurğulayıb: "Terrorizmin saysız formaları var. Məsələn, bu gün ABŞ öz milli valyutası ilə beynəlxalq iqtisadi terrorla məşğuldur. Əfqanıstan isə dünyanın yarisindən çoxunu narkotiklərlə təmin etməklə dövlət terroru həyata keçirir. Terrorizm o qədər geniş, o qədər çoxxəli anlayışdır ki, bu gün hətta BMT də ona tərif verə bilmir".

Ukrayna təmsilçisi professor Yuri Valoşin öz çıxışında beynəlxalq terrorun konkret hüquqi sərhədləri olduğunu deyib. O, siyasətə, vicdan azadlığı ilə, yeni zamanda dünya ictimaiyyətinin əsas fəaliyyət sahələri ilə birbaşa bağlıdır: "Terrorizmin əsas məqsədi idarəetmənin, ictimai asayişin, zəiflədilməsi, kaos və qorxu mühiti yaradılması, beynəlxalq konfliktlərin qızışdırılması, milli zəmində müxtəlif qruplaşmalar arasında qarşıdurma yaradılmasıdır. Terrorçular adətən məqsədlərini gizlətmirlər. Təəssüf doğuran məqam odur ki, beynəlxalq səviyyədə terrorizmlə mübarizə məsələsi davamlı olaraq gündəmə gətirilsə də hər il qurbanların sayı daha da artır. Terrordan Afrika, Orta Doğu qədər sabitlikləri ilə seçilən Avropa Birliyi ölkələri, ABŞ da ziyan çəkir. Bu mənada asanlıqla demək olar ki, terror sərhəd tanımır".

Türkiyə təmsilçisi, general Əhməd Yavuz çıxışında proble-

mə ölkəsi və yaxın coğrafiya kontekstində baxıb: "Məsələyə dövlətlər tərəfindən dəstəklənən geosiyasi cərəyanlar açısından baxmaq faydalı sayıram. Çünki Türkiyənin, eləcə də Azərbaycanın yaxın çevrəsində baş verən terror olaylarının kökündə məhz bu faktorun dayandığına şübhə yoxdur. Bu gün dünya terrorun yeni bir cərəyanı - din zəmində terrorla üz-üzədir. Müxtəlif təriqətləri təmsil edən qruplar rəqibləri ilə terror dili ilə danışıq və sivil toplumlar da bundan ciddi ziyan çəkir. Dövlətlərin təhlükəsizliyini təhdid edən bu problem heç bir halda bir ölkənin çərçivəsində qalmır, miqyasca genişlənir və regional təhlükə xarakteri alır. Bu səbəbdən hər hansı ölkənin daxilində baş verən terror yalnız bir ölkənin problemi sayıla bilməz. Problem ən azı qısa zamanda regional xarakter alır. Daha bir məqama toxunmaq istəyirəm. Bu da terrorun kənarından dəstəklənməsidir. Dünya düzəni gözümüzün önündə yenidən şəkillənir. Bir zamanlar SSRİ-nin Əfqanıstana hərbi müdaxiləsinə ABŞ dövlət terroru adlandırmış və ona qarşı mübarizəyə başlamışdı. "Əl-Qaidə" terror qruplaşması məhz əmin illərdə yaranmış və ABŞ ona dəstək vermişdi. Sonradan ABŞ "Əl-Qaidə"nin hədəflərindən birinə çevrildi. Mənim ölkəm də terrorla üz-üzədir. Biz erməni terroru ilə illərlə mübarizə aparmışıq, indi isə PKK terroru ölkəmizin sabitliyini pozmağa cəhd edir. ABŞ beynəlxalq terrorizmlə mübarizə apardığını bəyan etsə də əslində PKK-nı dəstəkləyir və müstəqil dövlətlərini yaratmaq istəyən kürdlərə ciddi yardım göstərir. Türkiyə Suriya ilə sərhəd bölgələrdə DAƏŞ-ə qarşı terror əməliyyatlarına qoşulmaq məcburiyyətindədir. Məhz terror qruplaşmalarının fəaliyyəti nəticəsində bu gün İraq 3 yerə bölünüb və Türkiyənin yaxın coğrafiyasında baş verən terror ölkəmiz üçün problemlər yaradır. Bu səbəbdən Türkiyə terrorizmlə mübarizə ilə bağlı bütün təşəbbüslərə açıqdır. Türkiyənin bütün müstəvilərdə dəstək verdiyi Azərbaycan isə erməni terrorundan 30 ilə yaxındır əziyyət çəkir. Bu, Azərbaycanın problemi olduğu kimi, Türkiyənin də problemdir. Problemin dərinliyi analizi göstərir ki, Rusiya bu məsələ ilə bağlı böyük məsuliyyət daşıyır. Beynəlxalq terrorizmlə mübarizəyə gəlincə, BMT-nin fəaliyyəti bu məsələdə qətiyyətlə effektiv sayıla bilməz. BMT Təhlükəsizlik Şurasının qəbul etdiyi qətnamələrin yerinə yetirilməməsi də qurumun effektivliyi üzərində ciddi kölgə salır. Odur ki, yeni, daha effektiv mübarizə metodları düşünülməlidir".

Tədbir Qara dəniz və Xəzər dənizi Regionu Ölkələri Hüquqşünasları Assosiasiyasının növbəti - illik toplantısı ilə davam edib. Toplantıda assosiasiyanın 2017-ci ilin mayından 2018-ci ilin avqustunadək olan dövr üçün fəaliyyətinə dair məlumat verilib, yeni namizədlərin üzvlüyə qəbul olunması ilə bağlı təkliflərə baxılıb. Qurum üzvləri təşkilatın 2018 - 2019-cu illər üçün fəaliyyət planını təsdiqləyiblər, gündəlikdə duran məsələlərə dair qərarlar qəbul ediblər.

□ **Aygün MURADXANLI,**
Musavat.com

Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin səlahiyyətləri artırıldı

Prezident İlham Əliyev cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizəyə dair fərman imzaladı

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2004-cü il 28 oktyabr tarixli 138 nömrəli fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin Əsasnaməsi"ndə dəyişiklik edilməsi və cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə sahəsində bəzi tədbirlər haqqında fərman imzalayıb.

Fərmanda deyilir:

- Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram:

1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2004-cü il 28 oktyabr tarixli 138 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2004, № 10, maddə 794; 2008, № 1, maddə 9; 2011, № 3, maddə 183, № 4, maddə 273, № 5, maddə 379; 2013, № 6, maddə 653; 2014, № 7, maddə 816; 2017, № 3, maddə 375; 2018, № 2, maddə 1850) ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin Əsasnaməsi"ne aşağıdakı məzmununda 5.8-1-ci yarımbənd əlavə edilsin:

"5.8-1. cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi ilə əlaqəli cinayətlərin mərkəzləşmiş statistikasının elektron formada aparılmasını təşkil edir, həmin cinayətlərlə bağlı statistik məlumatların toplanması, emalı və ötürülməsi üzrə informasiya sisteminin fəaliyyətini təmin edir;"

2. Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi, Vergilər Nazirliyi, Fövqəladə Hallar Nazirliyi, Ədliyyə Nazirliyi, Dövlət Gömrük Komitəsi, Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti və Dövlət Sərhəd Xidməti bu Fərmanın 1-ci hissəsində nəzərdə tutulan statistik məlumatları Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğunun müəyyən etdiyi formaya əsasən Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinə mütəmadi olaraq təqdim etsinlər.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti və Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı rezidentlər və qeyri-rezidentlər tərəfindən milli valyutanın nağd şəkildə Azərbaycan Respublikasından çıxarılması və Azərbaycan Respublikasına gətirilməsi zamanı bəyan edilməsi qaydasının müəyyən edilməsi üçün üç gün müddətində zəruri tədbirlər görüb bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versinlər.

4. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

4.1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının bu Fərmana uyğunlaşdırılması ilə bağlı təkliflərini üç ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

4.2. "Kommersiya hüquqi şəxslərin təsisçiləri (iştirakçıları), nizamnamə kapitalındakı payları və qiymətli kağızların mülkiyyətçiləri barədə məlumatların monitorinq iştirakçılarına və monitorinqdə iştirak edən digər şəxslərə verilməsi Qaydası"ni üç gün müddətində təsdiq edib bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

4.3. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının bu Fərmana uyğunlaşdırılmasını üç ay müddətində təmin edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

4.4. mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının bu Fərmana uyğunlaşdırılmasını nəzərdə saxlasın və bunun icrası barədə beş ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin.

5. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi:

5.1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2004-cü il 28 oktyabr tarixli 138 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin Əsasnaməsi"nin 5.8-1-ci yarımbəndində nəzərdə tutulmuş məlumatlarla bağlı məhkəmə statistikasını Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu tərəfindən müəyyən edilmiş formaya əsasən Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinə mütəmadi olaraq təqdim etsin;

5.2. mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının və normativ xarakterli aktların bu Fərmana uyğunlaşdırılmasını təmin edib Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə məlumat versin.

Eks rabitə və yüksək texnologiyalar naziri Əli Abbasov canını həbsdən qurtarıb özünə yeni kreslo tapa bildi. Amma onun keçmiş işçilərinin taleyi heç də sabiq nazirinki kimi yaxşı olmadı. Əli Abbasovun işçilərinin bəziləri həbsdədir, bəzilərinin cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi davam edir, bəziləri isə uzun illər çalışdıqları rabitə sahəsindən qovulublar.

siri" olmuş Vidadi Zeynalovun boynuna "yükleyə" bildi.

Daha sonra Əli Abbasov adının hallanmaması üçün müəyyən yollara əl atmağa başladı. Məhkəmə iclaslarında onun adını çəkən işçilərinin dövlətə vurduğu zərərləri ödəməyi də öz öhdəsinə götürdü.

Növbəti yazılarımızda Əli Abbasovun "Rabitə işi"ndə niyə həbs edilməməsinin sə-

nimsəyib. Həmin məbləğin 10 faizini - 168 min manatını şəxsən mənimsəməkdə günahlandırılan Ş.Tağıyev həmin məbləği ələ keçirmədiyini deyir. Amma həbs edilməmək üçün pulu ödəyib.

Məlum olub ki, hazırda ev dustaqlığında olan Ş.Tağıyevin 300 minlik villasına da həbs qoyulub.

Məlumatla görə, Ş.Tağıyevdən başqa daha bir neçə

sında rəsmiləşdirməsini təmin etməklə müvafiq müəssisələrin ayrı-ayrı banklardakı hesabına köçürülmüş 73 milyon 590 min manat pul vəsaitinin nağdlaşdırılmaqla mənimsənilməsinə və israf edilməsinə təşkil etməsində şübhələr üçün əsaslar müəyyən edilib.

Bundan başqa, Baş Prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsi

Milyonlar xərcləyib canını həbsdən qurtaran Əli Abbasovun "qurbanları" artır - sabiq nazirsə...

Sabiq nazirin 100 milyon manata yaxın dövlət əmlakının mənimsənilməsindən xəbərsiz olması mümkünsüzdür; onu həbsdən qurtaran səbəblər...

Azərbaycanda baş tutan ən səs-küylü məhkəmə işlərindən biri olan "Rabitə işi" yekunlaşana qədər hər kəs Əli Abbasov barəsində veriləcək qərarı maraqla gözləyirdi. Ona görə ki, həm cinayət işi materiallarında, həm də sabiq nazirin həbs edilən işçilərinin dediklərindən məlum olurdu ki, Əli Abbasov heç də azadlıqda qalmağı haqq etmirmiş. Çünki həbs edilən rabitə işçilərinə qarşı elan olunmuş ittihamlar onu deməyə əsas verirdi ki, Əli Abbasov baş verənlərdən xəbərsiz olmayıb.

Xatırladaq ki, həmin məhkəmə prosesləri, cinayət işi materiallarında yer alan faktlar "Yeni Müsavat" qəzetində də geniş şəkildə çap edilmişdi.

Həmin məlumatlardan aydın olurdu ki, dövlət büdcəsindən ayrılmış milyonların oğurlanması Əli Abbasovun rəhbərliyi altında həyata keçirilib. Bunu nazirliyin aparat rəhbəri olmuş, daha sonra həbs edilmiş Vidadi Zeynalov dəfələrlə məhkəmə iclaslarında açıqlamışdı.

Həmçinin bu iş üzrə həbs edilən 11 nəfərin əksəriyyəti onlara qarşı elan olunmuş ittihamların niyə Əli Abbasovdan yan keçdiyinə etiraz edir, haqlı olaraq da dilə gətirirdilər. Axı necə mümkün ola bilərdi ki, 100 milyon manata yaxın dövlət əmlakının mənimsənilməsindən Əli Abbasov xəbərsiz olsun? Əgər işçiləri Əli Abbasovdan xəbərsiz bu əməlləri törətmişdirlərsə, belə olan halda da sabiq nazir də məsuliyyət daşımamışdı...

Lakin Əli Abbasov "ağıllı" tərpəndi. Bütün günahı "kas-

bəbləri, özünü məsuliyyətdən kənara qoyan cəhdləri barədə daha ətraflı yazacağıq.

Hazırda Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası (AMEA) prezidentinin müşaviri olan Əli Abbasovun adını son günlər mətbuatın gündəminə daha bir məhkəmə işi gətirdi.

Qəbələ Telekommunikasiya Qovşağının sabiq rəisi Şahin Tağıyev də digər rabitəçilər kimi eyni ittihamlarla hakim qarşısına çıxarılır.

Şahin Tağıyev dövlət əmlakını mənimsəməkdə və vəzifə səlahiyyətlərini aşmaqda təqsirləndirilir. İttihamda göstərilir ki, o, rəhbəri olduğu qovşaqda görülən işlərin şisirdilməsi ilə əldə edilən məbləği Əli Abbasovun rəhbəri olduğu nazirliyə göndərmişdir.

İstintaq belə qənaətə gəlib ki, Şahin Tağıyev Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin yüksək vəzifəli şəxsləri ilə qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs halında 1 milyondan artıq məbləği mə-

rabitəçi ayrı-ayrı rayon məhkəmələrində hakim qarşısına çıxarılır. Onlar barəsində də eyni ittihamlar irəli sürülmüşdür.

Mövzunu davam etdirəcəyik.

Qeyd edək ki, 2015-ci ilin noyabr ayının 13-də Baş Prokurorluğun Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyindəki həbslərlə bağlı yaydığı rəsmi məlumata görə, nazirliyin aparat rəhbəri

Vidadi Zeynalovun qulluq mövqeyindən sui-istifadə edərək nazirliyin strukturuna daxil olan ayrı-ayrı qurumların vəzifəli şəxsləri ilə qabaqcadan razılaşmaqla həmin strukturlar tərəfindən işlərin görülmədiyini, tam yerinə yetirilmədiyini, avadanlıqlar alınmadığını, istifadə olunan avadanlıqların, xidmətlərin qiymətlərinin isə 4-5 qat şisirdilməsi və digər üsullarla işlərin və xidmətlərin guya yerinə yetirilməsini özlərinin himayə etdikləri, yaxın münasibətdə olduqları şəxslərin adına olan özəl şirkətlər tərəfindən saxta sənədlər əsa-

tərəfindən RYTN sisteminə həyata keçirilmiş yoxlamalar nəticəsində "Aztelekom" MMC-nin sabiq baş direktoru Məhəmməd Məmmədov, "Bakı Telefon Rabitəsi" İstehsalat Birliyinin sabiq rəhbəri Beytulla Hüseynov, "Bakı Telefon Rabitəsi" İstehsalat Birliyinin baş mühasibi Anar Mustafayev, "AzTelekom" MMC-nin sabiq baş direktoru Cəlil Cəfərov, "Azərpoçt" MMC-nin sabiq baş direktoru Qəmbər Bəybalayev, "Optik Rabitə, Tikinti və Quraşdırma" MMC-nin keçmiş baş mühasibi Səhrab Hübətov, "3 nömrəli Rabitə Təmir Tikinti", "Rabitə Mülki Tikinti" MMC-lərinin direktoru Emin Məmmədov, "Bakı Rabitə Təmir Tikinti" və "Təmir Təchizat Servis" MMC-lərinin direktoru Bayram Vəliyev, "Optik Qurğular" İdarəsinin rəisi Namazəli Məmmədov və "Aztelekom" MMC-nin baş mühasibi Oktay Rüstəmov da saxlanılıb.

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə V.Zeynalovla B.Hüseynov 13 il, N.Məmmədov 11 il, E.Məmmədov 10 il, A.Mustafayev 5 il, Q.Bəybalayev 3 il müddətinə müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

M.Məmmədov, O.Rüstəmov, S.Hübətov, C.Cəfərov və B.Vəliyevlərin barəsində şərti cəza verilib. Həmin şəxslər məhkəmə zalından azadlığa buraxılıb.

Bakı Apelyasiya Məhkəməsi Vidadi Zeynalovun cəzasını 4 ilə, Beytulla Hüseynovun cəzasını isə 7 il 6 ay endirib.

Böyük Britaniyada "oğru oliqarx ovu" başladı

Son günlər
 Beynəlxalq Bankın İdarə Heyətinin sabiq sədri, məhkəmənin hökmü ilə 15 il azadlıqdan məhrum edilmiş Cahangir Hacıyevin adı yenidən mətbuatın gündəmindədir. Yerli mətbuatda onun haqqında məlumatları Bakıdan çıxmaq yasağı qoyulan bacısı tirajlayır.

C.Hacıyevin bacısı bu günlərdə iddia edib ki, qardaşı ona yeni ittiham verilməsinə etiraz edərək aclıq aksiyası keçirir, amma onunla vəkilləri görüşə bilmir, üstəlik, doğmaları ilə telefonla danışmaq yasağı qoyulub. Penitensiar Xidmət isə bu iddiaları təkzib edir.

Qeyd edək ki, rəsmi şəkildə C.Hacıyevə hansı maddələrlə yeni ittiham verildiyi açıqlanmayıb, amma bacısının iddiasına görə, söhbət Beynəlxalq Bankın Moskva filialındakı külli miqdarda yeyintilərdən gedir. Xatırladaq ki, Azərbaycan Beynəlxalq Bankından az qala 15 milyard manata yaxın pul kreditləri adı altında müxtəlif layihələrə, kağız üzərində offşor şirkətlərin hesablarına yönəldilib və geri qayıtmayıb.

Bu arada isə C.Hacıyevə birbaşa aid olan sensasion xəbər yayılıb. Bu dəfə isə Britaniyadan... Virtualaz.org

"Banksta" adlı Telegram-kanalında istinadən məlumat verir ki, çirkli pulların yuyulmasına qarşı mübarizə qanunu çərçivəsində məhkəmə həbsdəki bankirin xanımı Zamirə Hacıyevanın Londonda dəyəri 28.5 milyon dollar olan elit malikanəsini müsadirə etmək barədə qərar çıxarıb. Belə ki, məhkəmə prosesində Z.Hacıyevanın vəkilləri həmin daşınmaz əmlakın qanuni şəkildə əldə edilməsi gəlirlər hesabına alındığını sübut edə bilməyiblər. Britaniyanın mütəşəkkil cinayətkarlıqla mübarizə ofisi artıq bəyan edib ki,

Cahangir Hacıyevin axtarışda olan arvadının mülklərini əlindən aldılar - sıradakı iki tanınmış isim...

Azərbaycanla Birləşmiş Krallıq arasında hüquqi yardımlaşma barədə rəsmi əməkdaşlıq müqaviləsi yoxdur və bu səbəbdən də Zamirə Hacıyevanın həbsi mümkün olmur; Ziya Məmmədovun oğlu və həbsdəki bankirin yeznəsi də növbəti hədəf ola bilər...

Z.Hacıyeva ərinin Beynəlxalq Bankından çıxardığı pullar hesabına özünə Londonda iki daşınmaz əmlak alıb. Bundan əvvəlki məhkəmə dinləmələrində bildirilib ki, bankir xanımı Londonda kraliçalarsayağı həyat tərzi keçirib. O, özəl təyyarədən istifadə edib, bir dəfə isə Londondakı "Harrods" universitetindən 16 milyon funt sterlinq məbləğində alış-veriş həyata keçirib. Dinləmələrdə başqa fakt da açıqlanıb: bankir xanımı 150 min funt sterlinqə brilyant alıb. Bildirilir ki, o, əmlakın müsadirəsinə dair çıxarılmış hökmdən verdiyi apelyasiyanı ötən həftə London Yüksək Məhkəməsində uduzub.

"Yeni Müsavat" bildirir ki, bu barədə ilk dəfə bu ilin iyununda məşhur "Daily Mail" qəzeti yazmışdı. Orada Z.Hacıyevanın vəkili Ceyms Lyuisin də mövqeyi var idi. Vəkil Milli Cinayət Agentliyini ("National Crime Agency") müdafiə etdiyi şəxs (Z.Hacıyeva) əri (C.Hacıyev) haqqında həqiqətə uyğun olmayan mövqedə günahlandırmışdı. Vəkil bildirirdi ki, qadının əri doğrudan da uğurlu iş adamı olub, amma ölkəsində

"ədalətsiz məhkəmə hökmü nəticəsində həbsxanadadır". Vəkil iddia edirdi ki, qadının əri nə qədər ki, həbsxanadadır, əmlakın qanuni gəlirlə əldə edilməsinə sübut edə bilməz. Bunun üçün onun ərinin azadlığa olması lazımdır.

Qeyd edək ki, Azərbaycanda Zamirə Hacıyeva barəsində həbs qərarı 2016-cı il iyunun 1-də çıxarılıb və o, beynəlxalq axtarışda verilib. Cahangir Hacıyevin həyat yoldaşının barəsində həbs-qətimkan tədbirini Nərimanov Rayon Məhkəməsi çıxarıb. Z.Hacıyevaya qarşı Ci-

nayət Məcəlləsinin 179.1.2 və 179.1.3 maddələri ilə ittiham irəli sürülüb. C.Hacıyevin arvadı 2009-2015-ci illərdə plastik kartlarla Azərbaycan ərazisində və bir çox xarici ölkələrdə olan bankomatlardan Beynəlxalq Bankdan 13.5 milyon dollar, 2.8 milyon avro və 4 milyon manat (o vaxtkı məzənnə ilə cəmi 18 milyon manat) çıxarıb.

Bu pullar C.Hacıyevin arvadı və ailə üzvləri üçün təyyarə biletlərinin, qızıl-zinət əşyalarının alınmasına, təhsil haqlarının ödənilməsinə, Avropanın dəbdəbəli istirahət mərkəzlərində dincəlməyə, gözəllik salonlarında göstərilən xidmətlərə, restoranlara və digər şəxsi məqsədlərə xərclənib.

Z.Hacıyeva barədə məhkəmə qərarından o da məlum olurd ki, bankir arvadı xeyli müddət Bakını tərk edib və bir daha Azərbaycana qayıtmayıb.

bədbənd də Z.Hacıyevanın həbsi və ekstradisiyası mümkün olmur.

Bu, Böyük Britaniyada çirkli pulların yuyulmasına qarşı mübarizə qanunu çərçivəsində xarici vətəndaşlar tərəfindən korrupsiya yolu ilə əldə edilmiş əmlakın müsadirəsinə dair ilk qərardir. Amma son olmaya bilər. Çünki adları korrupsiyada hallanan bezi azərbaycanlı oliqarxların və iş adamlarının da Londonda dəyəri milyonları aşan malikanələrinin olması sirr deyil. Britaniyanın Cinayətkarlığa qarşı Mübarizə Agentliyinin yaydığı hesabatda bildirilib ki, Londonu çirkli pulların yuyulması və qanunsuz daşınmaz əmlakın alınması mərkəzinə çevirən şirkətlər və dövlətlər arasında Azərbaycanın da adı var. Həmçinin digər beynəlxalq hesabatlarda Z.Hacıyevanın qızının həyat yoldaşı, sabiq MTN şefi Eldar

Mahmudovun oğlu Anar Mahmudovun da adına rast gəlinir.

Ötən ilin yanvarında isə sabiq nəqliyyat naziri Ziya Məmmədovun oğlu Anar Məmmədovun da Londonda dəyəri milyonlarla dollar olan mənzil aldığı xəbəri yayılmışdı. Xəbərde deyilib ki, Londonun mərkəzində tikilmiş çox bahalı "One Hyde Park" yaşayış kompleksində mənzil sahiblərindən biri də Anar Məmmədovdur. İndi onlar üçün də təhlükə yaxınlaşmaqdadır...

□ ORXAN,
 "Yeni Müsavat"

Sabiq "baş liftçi"nin işində yeni gəlişmə - ABŞ-dan istintaqçılar gəlir...

Qüdrət Şükürovun adına əmlaklarını rəsmiləşdirdiyi İlqar Ramazanovun kimliyi bilindi; "Binə" ticarət mərkəzində böyük biznes hansı pullara alınır?

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin (BŞİH) "Lift-Təmir" İstehsalat Birliyinin sabiq rəisi Qüdrət Şükürovun həbsini qaçılmaz edən səbəblər artır. Redaksiyamıza daxil olan məlumatda iddia olunur ki, ABŞ-dan xüsusi istintaqçılar Azərbaycanla gəlməyə hazırlaşır. Xüsusi istintaqçılar Q. Şükürovun korrupsiya pullarını harada, necə əldə etməsinə şahidlik etmiş keçmiş qudası Rəfael Əsgərovu dindirməyi planlaşdırırlar.

Q.Şükürovun adı ABŞ-ın Xarici Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Aktının pozulması ilə müəyyən olunan korrupsiya cinayətinə qarşıdır. Bu il sentyabrın 15-də ABŞ-ın Qiymətli Kağızlar Komitəsi (SEC) "United Technologies Corporation" şirkətini 13 milyon 400 min dollar cərimələyib. Buna səbəb şirkətin törəmə müəssisəsi olan "Otis Elevator Co." lift istehsalı şirkəti tərəfindən Bakı Lift-Təmir İstehsalat Birliyinə (SEC-in sənədlərində bu müəssisənin adı "Liftremont" kimi gedir) rüşvət verilməsidir. Bu haqda Azərbaycan mətbuatında, "Yeni Müsavat" qəzetinin 18 sentyabr tarixli sayında (https://musavat.com/news/abs-da-baslanmis-liftremont-korrupsiya-qalmaqli-boyudu-sen

sasion-gelime_556417.html?d=1) "ABŞ-da başlanmış "Liftremont" korrupsiya qalmaqlı böyüdü - sensasion gəlişmə" sərlövhlə yazı dərc olunub. Bundan sonra Q. Şükürovun keçmiş qudası Rəfael Əsgərov bir neçə dövlət qurumu ilə yanaşı ABŞ-ın ölkəmizdəki səfirliyinə də müraciət ünvanlayıb. O, müraciətində olduqca ilgincliklərlə dolu qamqlara toxunub, bu qalmaqlı korrupsiya cinayətinin hərtərəfli araşdırılması üçün ifadə verməyə hazır olduğunu bəyan edib. Yaxın günlərdə Bakıya gəlməsi gözlənilən istintaqçılar R.Əsgərovu bu mövzuda dindirəcək, ifadə alacaqlar.

R.Əsgərov Q.Şükürovun "otkat"ları haradan, hansı yollarla alması haqda da bilgilərə malikdir. ABŞ-da bu qalmaqlı

korrupsiya işi ilə bağlı araşdırmalardan xəbər tutunca böyük korrupsiya cinayəti ilə bağlı şahid qismində ifadə vermək üçün olduqca ciddi addımlar atıb. 1 həftə əvvəl o, ABŞ-ın ölkəmizdəki səfirliyinə, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinə və baş prokurora sensasion məktub

ünvanlayıb. O, şahid qismində ifadə vermək üçün Azərbaycan hüquq-mühafizə orqanları ilə yanaşı ABŞ-ın müvafiq dövlət qurumlarına da bildiyi və şahidi olduğu böyük korrupsiya qalmaqlı ilə bağlı məlumata verməyə hazır olduğunu bəyan edib. "Liftremont"da yol verilmiş

qanun pozuntuları ilə bağlı Baş Prokuror yanında Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Baş İdarəsində Cinayət Məcəlləsinin 179.4-cü (mənimləmə və ya israf etmə - xüsusi ilə külli miqdarda ziyan vurmaqla törədildikdə) və 308.2-ci (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə, ağır nəticələrə səbəb olduqda) maddələri ilə cinayət işi başlanıb. Məlum olub ki, Q.Şükürovun işdən qovulması baş prokuror Zakir Qaralovun təqdimatı əsasında baş tutub. Baş prokurorun bu haqda Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı vəzifəsini icra edən Eldar Əzizova müvafiq müraciətindən sonra "baş liftçi" işdən qovulub. Eyni zamanda Baş Prokurorluğun istintaq qrupu "Lifttemir" İstehsalat Birliyində müvafiq yoxlamalara başlayıb. Baş Prokurorluğun mətbuat xidmətinin rəhbəri Eldar Sultanov Q.Şükürovun ölkəni tərk etməsi ilə bağlı yayılan məlumatların həqiqəti əks etdirmədiyini deyib. "Lifttemir" İstehsalat Birliyində müvafiq yoxlamaların başladığını da xidmət rəhbəri təsdiq edib.

Belə xəbərlər var ki, işdən qovulandan sonra Q.Şükürov yaşadığı ünvanı tərk etməmək haqda xəbərdar edilib, ondan iltizam alınıb. Ötən sayımızda Q.Şükürovun mal-mülklərini Azərbaycan vətəndaşları İlqar Aynur, Xuraman, Gumaş Ramazanovların adına keçirməsi haqda məlumatları da bölüşmüşdük. Aldığımız son məlumatlarda isə deyilir ki, İlqar Ramazanovla Qüdrət Şükürovun illərdir ki, əlaqələri var. İddia olunur ki, Qüdrət Şükürovun mal-mülkünü İlqar Ramazanovun, onun yaxınlarının adına rəsmiləşdirməsi təsədüfi deyil. Ramazanov Şükürovun "Binə" ticarət mərkəzindəki böyük biznesini idarə edir. Həmin biznesdə onların şəriklikləri olduğu deyilir. Şükürovla Ramazanovun toy-nişan məclislərində, ad günlərində də birgə görünmələri və tez-tez əlaqə saxlamalarının biznes münasibətlərinə söykəndiyi qeyd olunur. Belə tədbirlərdən birində çəkilmiş, Şükürovla Ramazanovun birgə tort kəsmələri əks olunmuş foto da bu iki şəxsin əlaqələrini bir daha təsdiq edir.

□ E.MƏMMƏDLİYEV,
 "Yeni Müsavat"

Vəhşi kapitalizmin çöllərə saldığı gəncər

Xəlid KAZIMLI

O şeyləri ki, Amerikada, Avropada 70-80 il öncə ediblər, biz onun daha qaba variantını hələ indi-indi edirik.

Bu, dövlət, müəssisə, şirkət idarə etməkdən tutmuş işə, xidmət, ticarət sektorundakı fəaliyyətə qədər hər sahəni əhatə edir.

Məsələn, rus yazıçıları İlf və Petrovun 83 il öncə yazdıqları "Birmərtəbəli Amerika" adlı əsərində amerikalıların öz istehsal etdikləri məhsulları insanın ayağı dəyən, gözü görə hər yerdə reklam etdikləri barədə səhifə-səhifə yazılıb.

Belə aydın olur ki, amerikalılar məhsullarını satmaq üçün adamların evinə qədər gedir, istədi, istəmədi, ona nəse bir əşya satmağa çalışır, banklar insanlara cürbəcür, kreditlər, ssudalar verirlər. Hər kəs tedarük etdiyi bahalı əşyalar üçün banklara borcludur. Hər kəs işini itirməkdən qorxur. Ona görə ki, işini itirən insan banklara borcunu verə bilməyəcək, nəticədə evini və ya maşınını da itirməli olacaq.

Bunlar 83 il öncənin ABŞ-ından baş verib. Bənzər durum indi bizdə də yaranıb.

Bankların vətəndaşları hər vasitə ilə özlərindən borclu etmələri ənənəsi bizdə 5-6 ildir başlayıb və ölkədə ard-arda baş verən iki devalvasiya bu istiqamətdə camaatın qolunu soyutsa da, banklara bir xeyli əngəl yaratsa da, hələ də "vəhşi kapitalizm" in bu etibarlı soyğun fəndi yüksələn xətt üzrə davam edir.

Bu gün yüz minlərlə ailənin banklara borcu var və hər gün nə qədər adam "əlverişli kredit almaq" üçün banklara müraciət edir.

Kapitalizm dünyasının qayda-qanunları hər kəsi yaşayış uğrunda mübarizə marafonuna qoşub, illərdir ki, qaça-qaçdır. Təngnəfəs olanlar, yorulub yarıyolda qalanlar da öz yerində.

Məhz bu üzündür ki, son illərdə müxtəlif əşya satanlar ev-ev, qapı-qapı düşüblər, əllərində olan məhsulları səhər, gündorta, axşam, gecə demədən istehlakçıya satmağa çalışırlar.

Əslində "satmaq" sözü xəfif sinonimdir, söhbət sırtmaqdan gedir. Həm də zorla, adamı üzə salaraq.

Bir balaca mərhəmətli olan, üzü, ürəyi yumşaq adam səyyari ticarətçilərin qarşısında dayanıb bilməz. Onlar "beş dəqiqə vaxtınızı alacağım" deyib evə girir, ən azı yarım saat, çox vaxt isə bir saat boyunca kəşib-kirimədən danışır, onuz da maya dəyərindən iki-üç qat baha təklif etdikləri məhsulu (məsələn, su filtrinini) ev yiyəsinə sırımaq istəyirlər.

Bir ailənin il ərzində bir dəfə eyni səbəblə narahat edilməsi, əlbəttə ki, problem deyil. Almaq istəməsən, bir stəkan çay verib yola salarsan. Ancaq bunun az qala hər gün baş verməsi bezdircidir.

Üstəlik, adam bu işə cəlb edilənlərə baxır, ortada bir tovlama cəhdinin olduğunu görür. Məsələ burasındadır ki, bu işə olduqca yaraşlıq, gözəl, şirin dilli gəncləri cəlb edirlər. Məqsəd bu gənclərin cazibədarlığından istifadə edərək pul qazanmaqdır.

Əslində bu təkə qüvvə, ticarət məsələsi deyil, həm də sosial məsələdir. Bu gənclər işsizdir, maddi vəsaitə ehtiyacları var və onlar gecələr qapılara düşmək kimi psixoloji baxımdan işgəncə demək olan bu işlərə qatlaşırlar. Onların döydükləri qapıları açanların hamısı heç də ziyalı, mədəni, ciddi adamlar deyil. Bu gənclərin qarşısına hər cür adamlar çıxır.

Ancaq belə iş üsulu onları o qədər sırtıqlaşdırıb ki, artıq heç nədən çəkinmir və utanmırlar, məqsədlərinə çatmaq yolunda sonsuza qədər ısrarçı ola bilirlər.

Yeganə təsəlli odur ki, bu gənclər heç olmasa daha pis peşələrə əl atmaqla pul qazanmaq fikrinə düşmürlər.

Güman ki, bu bir yerə qədər davam edəcək. Kimlərsə bir müddət gəncləri qapı-qapı salıb camaatı aldatmaqla pul qazanacaq. Ancaq bu işin sonu yoxdur. Artıq insanlar bu sayaq ticarət üsulundan cana-boğaza yığılıblar və güman ki, bu, ilk illərdə olduğu qədər effekt vermir.

Könül istər ki, ölkədə ciddi və çoxsaylı istehsal müəssisələri açılsın, gənclər iş tapmaqda çətinlik çəkməsinlər və qapı-qapı düşməsinlər.

Bu ölkənin ən böyük problemlərindən biri də budur. Bəzən hamımız "qədim peşə" yollarının artmasından danışırıq. Ona da münbit şəraiti yaradan məhz gənclər arasındakı işsizlikdir.

Statistika Komitəsinin bəzi rayonlarda cəmi bir işsiz olduğunu iddia etməsi isə gülünc söhbətdir. Bəlkə də bu, ailə başına düşən işsizlərin statistikasıdır.

Bir sıra siyasi, ictimai xadimin yaratdığı Qarabağ Komitəsinin 29 sentyabrda keçirdiyi mitinqə hakimiyyət razılıq versə də, mitinqin kütləviyyə üçün hər hansı bir dəstək verilmədi. Əksinə, hakim Yeni Azərbaycan Partiyasının tanınmış deputatları mitinqi sərt tənqid etdilər. Qarabağ məsələsinin mitinqlə həll olunmadığını təşkilatçılara sərt formada xatırladılar. Bu isə qarşı tərəfin etirazına səbəb olub.

Deputat Zahid Oruc hakimiyyəti mitinqə dəstək verməməkdə qınamağın yanlış olduğunu düşünür. "Yeni Müsavat"a açıqlamasında Zahid Oruc öncə bildirdi ki, kimliyindən, ideolojisindən, siyasi mövqeyindən asılı olmayaraq Qarabağ məsələsi ötən on illər ərzində yenə də Azərbaycanda vahid milli mövqenin saxlandığı bir cəbhədir: "Belə demək mümkündürsə, bütün başqa sahələrdə çox fərqli və ziddiyyətli münasibət daşıyıcıları belə hesab edirlər ki, Qarabağ məsələsi ətrafında səfərbər oluna bilərlər, onların səngəri birdir və hədəf də hamıya bəllidir, düşmən atəş açanda ayrıca iqtidara, yaxud müxalifətə istiqamətlənmir, bütövlükdə Azərbaycan xalqına istiqamətlənir. Belə olan təqdirdə itirilmiş torpaq problemi də yalnız ayrıca götürülmüş halda hakimiyyətin, yaxud hakim partiyanın deyil, mövqeyindən asılı olmayaraq hər kəsinindir. Həmin ideya ətrafında, Qarabağ probleminin həlli üçün irəliləyən qüvvələr avtomatik olaraq o müqəddəsliyi də qoruyub saxlayırlar. Çünki sosial, iqtisadi problemə indekslenib buradan hökumətin konkret strukturlarını tənqid etmək anlaşıla bilir.

Deputatdan Qarabağ mitinqləri açıqlaması

Zahid Oruc: "Prezident Qarabağ mitinqi çağırışı etsə, milyonlarla insan meydanları doldurur"

də Qarabağ məsələsində ən sərt iradəni ortaya qoyub: "Əgər ölkəmizin rəhbəri İlham Əliyev Qarabağ mitinqi çağırışı etsə, milyonlarla insan meydanları doldurur. Türkiyə prezidentinin keçirdiyi mitinqlər kimi, Qarabağ məsələsinin də mitinq səviyyəsində müzakirəsinin gərək olduğu təqdirdə mitinq çağırışı edilə, o çağırışa milyonlarla insan qatılar.

Bu gün məcburi köçkünləri 29 sentyabr mitinqinə qatılmaqda ittiham edənlər çox ciddi yanlışlıq edirlər. Onlar məcburi köçkünləri günahlandırmasınlar. İnsanlar vitrinə baxıb o mitinqə gəlməyiblər. İlham Əliyevin liderliyi altında isə milyonlarla insan meydana axışar və göstərlər ki, Qarabağ məsələsi onların həyat idealıdır, mövcudluğunun, dövlətinin əsasıdır, Qarabağsız Azərbaycan yoxdur. Gərəkdiyi dövrə də bu cür Qarabağ mitinqi olacaq. Gərəkəndə de ictimai və milli iradəni danışılarda, yaxud gələcək savaflarda göstərmək məqamı yetişəndə görəcəksiniz bir çağırışla insanlar meydana gələcək. Beləliklə, hər kəs görəcək ki, ümummilli aksiya necə keçirilir".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Bu həm də demokratik mübarizə vasitəsi olduğunu yaddaşlarından silməyib. İndi də sanki Qarabağ məsələsi kimlər üçün özünü reabilitasiya etmək fürsətidir. Bəzi qüvvələr üçün düşmən tərəf haradır?! Bunlar İrəvana köklənirlər axı. Həm ölkə içində olan qüvvələrin bəziləri, həm xaricdə məskunlaşmış qüvvələrin bir çoxu gərəkəndə də erməniləri unudublar. Bəziləri ümummilli bir davanı gətirib partiyalararası, məhəlli mübarizə səviyyəsinə çıxarmaq səviyyəsinə endirmək istəyir. Ona görə də parlamentdə hakim partiyanın deputatları məhz bu prosese etirazlarını qaldırırlar".

Deputat qeyd etdi ki, dövlətin rəhbərliyi ötən illər ərzində

Qarabağ Komitəsi sabah mitinq üçün toplanacaq

Akif Nağı: "Bizim məqsədimiz..."

Qarabağ Komitəsi 2-cı Qarabağ mitinqinin günü, yeri və şərtlərinin birgə müzakirə edilib razılaşdırılması və keçirilməsi üçün 10 oktyabrda saat 11.00-da geniş tərkibdə toplanacaq. Toplantı Qarabağ Azadlıq Təşkilatının ofisində olacaq.

Bu barədə Qarabağ Azadlıq Təşkilatının sədri Akif Nağı "Yeni Müsavat"a məlumat verib. Toplantıya Qarabağ Komitəsində təmsilçiliyi olmayan 18 siyasi təşkilatın rəhbəri də (Milli Strateji Düşüncə Mərkəzinin sədri İsa Qəmbər, Müsavat Partiyasının başqanı Arif Hacı, AXCP sədri Əli Kərimli, Milli Şuranın sədri Cəmil Həsəni, Yeni Azərbaycan Partiyasının icra katibi Əli Əhmədov, AMİP lideri Etibar Məmmədov, Respublikaçı Alternativ Partiyasının sədri İlqar Məmmədov, Bütöv Azərbay-

can Xalq Cəbhəsi Partiyasının sədri Qüdrət Həsənzadə, AMİP-in sədr əvəzi Arzuxan Əlizadə, Böyük Quruluş Partiyasının sədri Fazil Mustafa, Azadlıq Partiyasının sədri Əhməd Oruc, Milli Birlik Hərəkatının lideri Lələ Şövkət Hacıyeva, Aydınlar Partiyasının sədri Qulamhüseyn Əlibəyli, Milli Dirçəliş Hərəkatı Partiyasının sədri Fəreç Quliyev, Böyük Azərbaycan Partiyasının sədri Elşad Musayev, Ana Vətən Partiyasının sədri Fəzail Ağamalı, Ədalət Partiyasının sədri İlyas İsmayilov, Liberal Parti-

yanın sədri Əvəz Temirxan) rəsmi dəvət edilib.

Oktyabrın 8-də isə Qarabağ Komitəsinin İşçi Qrupunun iclası olub. Növbəti mitinqlə bağlı müzakirə aparılıb, ümumi qərar verilsə də, əsas qərar komitənin 10 oktyabrda keçiriləcək geniş iclasında veriləcək: "Bu gün

üçün onu deyə bilərəm ki, komitə mitinq və digər tədbirlərin davam etdirilməsində ısrarlıdır".

"Parlamentin son iclasında Qarabağ mitinqinə qarşı hakim partiyanın deputatlarının sərt çıxışları oldu. Bu, növbəti mitinqə razılıq verilməyəcəyinin anonsu sayıla bilərdi" sualına Akif Nağı belə cavab verdi: "Milli Məclisdəki müzakirələr xoşa gələn olmadı. Hətta bəzi deputatlar əvvəlki fikirlərini də dəyişmişdilər. Biz Qarabağ məsələsində hər kəsin bir yerdə olmasına çalışırıq. Azərbaycan cəmiyyəti iqtidarlı müxalifətli, aşağı-yuxarı, sağlı-sollu Qarabağ məsələsi ətrafında bütövləşməlidir. Bizim məqsədimiz budur. Çətin bir məsələdir, anlaşılmaqlıqlar da olacaq, buna normal yanaşırıq. Milli Məclisdəki bəzi deputatların münasibətini də anlaşılmaqlıq hesab edirik. Ümid edirik ki, çətin də olsa məqsədimizə nail olacağıq və mitinq üçün növbəti müraciətə də müsbət cavab verilecək".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Qızını erməniyə əvə verən Rusiya Azərbaycanlılarının Federal Milli-Mədəni Muxtariyyətinin Moskva Regional bölməsinin sədri Ağadadaş Kərimov son günlərdə yenidən gündəmə gəlib. Təşkil etdiyi "Nar bayramı"nda azərbaycanlılara qarşı törətdiyi rəzalət ölkəmizdə növbəti dəfə hiddət doğurub.

Baş verən son hadisə bir çox məsələləri yenidən aktuallaşdırıb. Xaricdə yaşayan bəzi azərbaycanlıların ermənilərlə yaxınlığının, onlarla ailə həyatı qurmalarının nə vaxt bu qədər qəzəblə qarşılanmayacağı, nifrət doğurmayacağı ilə bağlı müxtəlif fikirlər səslənir. Əksəriyyət hesab edir ki, işğal altındakı torpaqlarımız azad edilməyə qədər bu hal nəinki davam edəcək, əksinə, daha da güclənəcək.

Yazıçı-publisist Mehriban Vəzir bu problemin çox qədim olduğunu söylədi: "Gözünüzün qarşısına "Romeo və Cülyetta" əsərini gətirin, iki düşmən qəbilə və gənclərin bir-birinə aşiq olması. İlk növbədə onu deyim ki, məhəbbət elə bir şeydir ki, onun qarşısını almaq, onun qarşısında durmaq çətin bir məsələdir. Gənclər böyük üçün ağıllıdır, hərəkətlərə yol verə bilirlər. Açıq, mənim üçün bu mövzudan danışmaq çox çətinidir. O insanları başa düşməyə çalışıram ki, bu məsələyə çox aqressiv yanaşırlar. Qohum və ya aşiq olan gəncləri də başa düşməyə çalışıram ki, dünya onların vecinə deyil, gözləri özlərindən başqa heç kimi görmür, milli məsələlər, problemlər onları narahat etmir. Mən heç bir tərəfi mühakimə etmək haqqına malik deyiləm. Düşünürəm ki, heç kimi mühakimə etmək olmaz, qınamaq da düzgün deyil. Amma ictimai qınaqla təbii ki, hesablaşmalısın. Bunun başqa yolu yoxdur. İstənilən halda hər iki tərəfə anlayışla yanaşıram. Düşünürəm ki, belə hallar dünya durduqca olacaq. Ortada "Romeo və Cülyetta", "Leyli və Məcnun" kimi məsələlər var. Düşmən qəbilələrin, xalqların gənclərinin bir-biri ilə evlənmə halları daim olub, bundan sonra da olacaq. Həmçinin bunu qınayanlar da hər zaman olacaq".

M.Vəzir beş il öncə Azərbaycan cəmiyyətinə bomba kimi düşən yazıçı Əkrəm Əylislinin "Daş yuxular" romanı və bu ilin mayında kinodramaturq Rüstəm İbra-

himbəyovun üzə çıxan "Qafqaz üçlüyü" filminə də toxundu: "Belə hadisələr tarixdə az olmayıb. Məsələn, adını xatırlamıram, Almaniyanın ünlü aktrisası Amerika tankları üstündə Almaniyaya girəndə bir günün, bir saatin içərisində alman xalqı ona nifrət etdi. Halbuki Hitler Almaniyanı nə günə qoymuşdu. Əkrəm Əylislinin məsələsi bir qədər fərqlidir.

Amma İbrahimbəyov qaradaşları (Maqsud və Rüstəm) bu cəmiyyətə yad kimidirlər. Azərbaycan insanı onlara doğma kimi baxmır. Amma Əkrəm Əylisli sevilen, gözəl qələmi olan ustad bir yazıçıdır. Sadəcə, onun şəxsiyyətində qeyri-obyektivlik var. Bu bəlkə də onun sovet adamı olmağından irəli gəlir, düzgün təhsil, tərbiyə almasının da burada təsiri ola

rada çox vacibdir. Bütün bunlar aradan qalxandan sonra bu istiqamətdə ciddi dəyişikliklər baş verə bilər. Rusiyanın siyasəti ermənilərlə türklərin düşmənçiliyini dərinləşdirmək idi. Sovet dövrünə qədər belə bir siyasət yürüdüldü ki, ermənilərlə türklər, xüsusilə azərbaycanlılar bir-birini qırınsınlar, bir-birinə düşmən münasibətində olsunlar. Sovet

Ermənilərlə evlilik

O zaman qəzəb

doğurmayacaq ki...

Mehriban Vəzir: "Bu münasibətlər tezliklə normala dönməyəcək, nə qədər ki, rusun "barmağı" var"

Əgər o, həqiqəti yazmış olsaydı, Rusiyanın fitvası ilə xalqların bir-birinə qarşı etdiklərini obyektiv yazsaydı, düşünürəm ki, ona qarşı qınaq çox az olardı. Amma Əkrəm Əylisli məsələyə obyektiv yanaşmadı, erməniləri müdafiə etdi. Bu da çox ağırlı idi. Cəmiyyətin onu bitirməsi normaldır. Ən azından o, ortaya ədalətli mövqə qoymayıb. Ədalətli mövqə qoy və de ki, bizlər onu etdi, onlar da onu. O zaman beş nəfər əleyhinə danışacaqsa, beş nəfər də müdafiə edəcək. Rüstəm İbrahimbəyov da bu sıraya daxil etmək olar. Əkrəmin qınağı daha ağırdır. Çünki Azərbaycan cəmiyyəti ona daha çox özünü kimi baxırdı.

bilər. Sovet dönəmində yaşayan insanlarda ciddi problem, boşluq var. Bu da onların öz günahları deyil. Sovet rejiminin verdiyi tərbiyə, təhsil onların milli şüurunda bir çat əmələ gətirib".

Yazıçı-publisist bu cür halların nə zaman aradan qalxa biləcəyindən də söz açdı: "Azərbaycan xalqının, Qafqaz türkünün haqqı tapdalanıb. İki yüz ildir Rusiya Qafqaz türkünün maddi və mənəvi nə varsa, hamısını parça-parça edib, insanların şüuruna mənfi yöndə təsirlər göstərib. Bütün bunların aradan qalxması uzun bir proses istəyir, ədalətli düzənə böyük ehtiyac var. Ən çox Azərbaycan torpaqlarının geri qaytarılması bu-

dövründə beynəlmiləl deyilən bir siyasət ortaya qoyuldu. O zaman insanların şüurundan təkə bu düşmənçiliyi deyil, Cümhuriyyəti belə silib atmışdılar. Postsovet dövründə isə məsələ qarışıqdır. Proseslərin hara doğru getdiyi hələ bilinmir. Kremldən asılı olmayan milli siyasətin yürüdülməsinə hazırda böyük bir ehtiyac var. Bundan sonra məsələni yavaş-yavaş həll etmək olar ki, bu düşmənçiliklər aradan qalxsın, erməni tərəf də hər şeyi anlasın. Məsələn, 1918-ci ildə erməni tərəf anlamışdı ki, bütün bu nifaqı salan rusdur. O zaman Nuru Paşa Qarabağa girəndə ermənilər əllərində düz-göyrəklə keşikləri ilə birlikdə gəlib düz çöküb yalvardılar ki, ruslar bizi öyrədib silah verdilər, bizləri bağışlayın. Məsələ normal olarsa, münasibətlər də normal olar. Amma nə qədər ki, Rusiyanın təsir imkanları güclüdür, hakimiyyətlərin içərisində təsirləri var, bu münasibətlər normala dönməyəcək. Çünki Rusiyanın bütün qələbəsi, marağı buradakı konflikt üzərindədir".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Paşınıyanı təqib edən iki söz...

Hüseynbala SƏLİMOV

MDB-nin Düşənbə sammitindən sonra Dağlıq Qarabağ problemi müstəvisində çox ümidli notlar səslənsə də irəliləmədən aydın idi ki, həтта Düşənbədə çox ciddi razılaşmaların əldə olunduğunu qəbul etsək belə, buna aparan proses heç də asan olmayacaq, çünki Ermənistanda hakimiyyət məsələsi hələ tamamilə həll olunmayıb, məlum deyil ki, kiminlə danışırsan və yaxud da bilinmir ki, danışsan belə, bunlar kağız üstündə və yaxud da danışıqlar gedən otaqların divarı arasında qalacaq, yoxsa ki, real nəticələrə çevriləcəkdir?

Elə beləcə də oldu. Artıq oktyabrın 3-də İrəvanda siyasi qarşıdurmanın pik həddə çatdığı haqda xəbərlər gəlməyə başladı, məlum oldu ki, parlamentlə hökumət növbədənənar seçki ilə bağlı razılığa gələ bilmir və eski parlament şəraitdən istifadə edərək, əvvəlki hakimiyyətini bərpa etmək, N.Paşınıyanın istefa verəcəyi təqdirdə onun yerinə bir başqasının baş nazir təyin olunması haqqında düşüncə.

Əlbəttə ki, erməni baş naziri dərhal özünün əsas resursuna - küçə və meydanlara müraciət etdi. Məlum oldu ki, parlamentdəki respublikaçı çoxluq bir az tələsibdir və Paşınıyanın reytinginin tam aşağı düşməsilə bağlı deyilənlər hələ ki həqiqəti əks etdirmir, onun çağırışına bu gün də on minlərlə adam cavab verir.

Beləcə proses dondu, parlament istədiyi qərarın qəbulunu təxirə saldı. Di gəl, bu, hələ bütün suallara cavab vermək deyil.

İrəvandakı mer seçkisindən sonra Paşınıyan qərara gəldi ki, daha parlament seçkilərini yubutmaq olmaz, bunu ölkənin də maraqları diqtə edir, o cümlədən də öz maraqları. Hətta baş nazirin İrəvan kafelərinin birində rəqib siyasi qüvvənin təmsilçisi ilə bir parç pive arxasında ciddi bir məsələni - parlament seçkilərini müzakirə etdiyi haqda məlumatlar da yayılmağa başladı. Amma görünür, bir parç pive az imiş, müxalifətin razılığını almaq üçün daha böyük xərclərə getmək lazım gələcəkdir...

Bu sətirləri yazılarkən baş nazir Paşınıyanın tələb ilə bir neçə müxalif yönümlü məmurlar artıq istefaya göndərilmişdi. Amma baş nazir çalışır ki, elə bir siyasi situasiya yaratsın ki, özünün əldə etdiyi əsas qəniməti - baş nazir kürsüsünü heç kim əlindən ala bilməsin, bir-iki aydan sonra o, bu kürsüyə təzədən eyni rahatlıqla əyləşə bilsin.

Amma müxalif düşərgə təmsilçiləri də, necə deyirlər, hərif-filan deyillər, onlar da boşalacaq baş nazir kürsüsünü dərhal ələ keçirməyə çalışırlar ki, Paşınıyan haradan gəlmişdisə, boynunu burub elə oralara da qayıtsın.

Bizə elə gəlir ki, küçə və meydanların köməyi ilə Paşınıyan köhnə parlamentin iradəsinə qıra biləcək, - hər halda, belə düşünürük. Amma ki, bəs bundan sonra nə olacaq?

Bax, əsl sual da budur. Ermənilərin Serjik müəllimin lay-laları altında mürğü döydüyü, Serjikin özünün də baş nazir olacağı haqda, özü də problemlərsiz olacağı haqda xəyallara daldığı bir vaxtlarda biz yazırdıq ki, parlament üsul-iradəsi Ermənistan üçün deyil, bunun çətinlikləri çoxdur.

Bu model heç daha demokratik olan Gürcüstan üçün də deyildi və hər kəs bilirdi ki, orada da bu modeli M.Saakaşvili özü üçün düşünmüşdü ki, prezidentlik müddəti bitdikdən sonra yenidən Gürcüstana rəhbərlik edə bilsin - təbii ki, bu dəfə baş nazir qismində. Amma baş tutmadı...

Eyni oyunu Ermənistanda Serjik qurmaq istədi. Amma onun da sevdası baş tutmadı, arzusu ürəyində qaldı.

Parlament idarəçiliyi yüksək seçki və siyasi koalisiya mədəniyyəti tələb edir. Amma hazırda Paşınıyanın hakimiyyəti stabil parlament koalisiyası əsasında yox, küçə və meydanların təzyiqi əsasında formalaşan bir razılıq əsasında bərqərar olub. Küçə və meydanların təzyiqi azalan kimi bu razılıq da karton evcik kimi uçacaqdır. Paşınıyan buna görə tələsir.

Bir tərəfdən onu İrəvandakı mer seçkilərindəki son qələbə ruhlandırır, digər tərəfdən isə, bir daha deyirik ki, Nikol başa düşür ki, onun da vaxt resursları tükenməz deyil, ona görə də tələsmək lazımdır, əks təqdirdə hər şey əldən gedər, çünki inqilabla əks inqilab əkiz qardaşlar kimidir, daim yanaşı addımlayırlar.

Ona görə də əminlik ki, Paşınıyanın beynində ikinci söz fırlanır: tələsmək lazımdır! Amma tələsməyin də fəsadları olur. Fəqət, bizə elə gəlir ki, hələ ki bu fəsadların vaxtı yetişməyibdir - erməni baş nazirin nəinki deputat korpusunun, hətta parlament binasının yerini dəyişmək üçün gücü var. Amma hələ ki...

Heyvanlar haqqında. Şerif.

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

"Bu ölkəyə şübhə və inamsızlıq o qədər yaddır ki, quiaqanmlar belə hallarda özlərini necə aparmağı bilmirlər. Yadımdadır ki, mən ev sahibi ilə insanların özləri, əxlaq və adətləri haqda söhbət edərkən, yalan və aldatmaqdan danışanda o, çox ağıllı olmasına baxmayaraq mənim nə demək istədiyimi çox çətinliklə başa düşürdü"

(Swift, "Qulliverin səyahəti")

Sovet vaxtı televiziya "Təbiəti sevənlər" adlı verilişin aparıcısı, xeyli insanımıza təbiət, canlı aləm sevgisi aşılayan Qara Mustafayev dünən öldü. Açıq, mən onun sağ olduğuna heç bilmirdim, çünki Qara bəy bizim üçün sovetlərlə birgə unudulmuşdu. Əslində onun verilişi də xüsusi bir maraq doğuran veriliş deyildi, sadəcə, totalitar sistemdə yaltaqlıq, yalan, propaqanda olmayan istənilən söhbət insana maraqlı gəlirdi. Yetərli idi pambıq planından, hər inəkəndən min ton sağan Fatma xaladan, dahi rəhbər Brejnevın atalıq qağışından qırıldımayasan. O səbəbdən Ayaz Salayevin "Retro" kino verilişi, adımı unuttuğum aparıcının (Faiq idi deyəsən) şahmat verilişi, hətta radioda gedən folklorə aid "Bulaq" verilişi insanların diqqətini çəkirdi.

Ancaq hər halda, Qara Mustafayev biz homo soveti-kus-ların yadında qalmışdır. Heyvanlara, təbiətə sevgi duyğusu yaratmaq, aşılmaq isə vacib məsələdir. Misal üçün, bizim uşaqlığımız rus yazıçısı Prişvin-in, kanadalı Seton-Tompson-un heyvanlar, ümumən təbiət haqda hekayətlərini oxuyaraq, sevərək keçmişdir. Mən özüm kənddə bö-yümüşəm, o üzden heyvanları sevməyimə və ya sevməmə-yimə xüsusi bir səbəb olmamışdır. Kəndli təbiətlə iç-içə yaşayır, ona özünün bir parçası kimi baxır və ayrılıq, yadlıq duymur. Bu baxımdan, yayda 9 yaşlı oğlum "xomyak" adlanan siçan almağımı istəyəndə gülməyim tutmuşdu. Biz kəndlilər siçanları öldürürdük, çünki onlar gəmirici ziyanvericilərdən sayılırdılar. Oğluma da elə bu cür demişdim: "Mən siçan saxlayan yox, siçan öldürən olmuşam". Nəse, uzun müddətli müqavimətdən (bu prosesə xanım əfəndi də "bu evdə ya siçan yaşayacaq, ya da mən" deyərək kəskin şəkildə qoşularaq veto qoymuşdu) sonra heyvan dükanından oğluma bu siçandan alması oldu. Dərhal onu "Şerif" adıyla "səndələşdirdi", doğrudan da bu balaca siçan əsl polis reisi kimi bizim evdən didərgin düşməyimizə səbəb oldu. Bilmirəm onun gelişi şərəfinə idi, ya nədən idi, Şerifin qoxusunu duyub lap o Tıq-Tıq xanım əsərindəki kimi "toy var, yemək var, hamımız gedək" deyərək ətraf ərazidəki bütün siçanlar bizim evə gəlməyə başladılar. Bir ayın içində 4 siçan öldürdüm. Müxtəlif yapışqanlar, zəhərli dərmanlar sayəsində siçanların hücumuna mətinliklə sinə gərdik və deyəsən, onlar artıq bizdən əl çəkdilər. Şerif isə öz qəfəsində karuselini məmnuniyyətlə fırlatmaqdadır, sanki bütün bu qətləmin ona heç bir dəxli olmamışdır. Xomyaklar üçün belə xüsusi karusellər olur. Onlar bunu fırladırlar və elə zənn edirlər harasa gedirlər. Çünki təbiətdə bu canlılar bir gecədə yemək dalınca 10-20 kilometr gəzirmişlər. Təbii siçan qoxusu olmasa, əslində çox şirin, sevimli heyvanlardır xomyaklar. Xüsusən arxa ayaqları üstə qalxıb adamın əlindən tum alıb yeyəndə, əllərini, ağızlarını hər yeməkdən sonra ciddi-cəhdlə sürtüb təmizləyəndə gülməli görünürlər. Elə sifətlərində də sanki həmişə gülməyən mimika var.

Siçanlarla savaşımanın qızğın çağlarında (yeri gəlmişkən, hər dəfə hansısa canlı öldürəndə insanda vəhşi üstünlük hissini, qədim bir yaramaz instinktin baş qaldırdığını o anlarda yaxşı dərk etdim; ancaq bu dərin söhbətdir, başqa vaxta qalsın, inşaallah) internetdə bir maraqlı, eyni zamanda tükümü ürpədən üsula rast gəldim. Orada yazmışdılar ki, siçanların gəzdiiyi yerlərə alebastr tozu qatılmış un, çörək məhsulu qoyursan. Bir də qabda su. Siçanlar bunları yeyəndən sonra su içməyi istəyir, nəticədə alebastr, gips onların qamında bərkiyir və siçanlar əzab içində ölürlər.

Matım-qutum qurumuşdu. Bu cür qətl üsulunu ancaq insan adlı canlı düşünə bilərdi. O insan ki, ölüm düşərgələrində qətlin kütləvililiyini, sürətliliyini artırmaq üçün qaz kameraları düşünmüşdü. Maşının karbüratöründən dəm qazını birbaşa arxadakı insan dolu salona verib onları elə yoldaca məhv etməyin üsulunu tapmışdı. Əlbəttə, hansı ölüm, hansı qətl üsulü daha müntəzəkdir, bu cür sinik temalarda mübahisə açmaq fikrindən uzaqam. Belə baxanda qətl həmişə qəttir. Sadəcə, o gips üsulunu görəndə bir daha düşünmüşdüm ki, insan həzz almaq xətrinə öldürən yeganə canlıdır.

İkinci yazı tsbağamız haqda olacaqdır. Bizimlə qalın, uzağa getməyin.

Cənubi Qafqazın etnik-ərazi münaqişələrindən nə vaxt qurtulacağı hələ ki bəlli deyil. Daha doğrusu, bu, xeyli dərəcədə Rusiyanın regiona yönəlik siyasətində edəcəyi ciddi korreklərdən asılıdır. Çünki Moskva hələ də Güney Qafqazı özünün həyati maraqlar zonası, "arxa bağçası" hesab edir. Demək, Dağlıq Qarabağ və bölgədəki digər münaqişə ocaqları ona kimi yalnız bir hədəfə - burada möhkəmlənməyə xidmət edəcək. Yerdə qalınlar quru bəyanatlar və təfərrüatlardır.

"Yalnız bir real perspektiv var - münaqişənin danışıqlar vasitəsilə sülh yolu ilə həlli. Azərbaycan və Ermənistan xalqının təhlükəsizliyə, sabitliyə və inkişafa olan həyati maraqları Rusiyanın hərtərəfli şəkildə dəstəklədiyi danışıqlar prosesinin əsası və siyasi hərəkətverici qüvvəsidir". Dünən bu sözləri "İzvestiya" qəzetinə müsahibəsində Rusiya xarici işlər nazirinin müavini Qriqori Karasın Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həll perspektivindən danışarkən deyib (Report).

Rusiyalı diplomat xatırladı ki, Moskva Qarabağ itilafının sülh yolu ilə nizamlanması istiqamətində ATƏT-in Minsk Qrupunun digər həmsədr ölkələri - Fransa və ABŞ ilə sıx əməkdaşlığa davam edir. Onun sözlərinə görə, Rusiya "Minsk Qrupunun həmsədrleri tərəfindən müəyyən edilmiş vektor istiqamətində sülh razılaşmalarının hazırlanmasında münaqişə tərəflərinə yardım etmək üçün əlindən gələni etməyə çalışır".

"Bu mövqeyimiz dəyişməz olaraq qalır və bu, Rusiya Federasiyasının Xarici Siyasət Konsepsiyasında əksini tapıb, Vladimir Putinin hər iki ölkənin liderləri ilə son görüşlərində bir daha təsdiqlənib", - deyərək əlavə edib.

"Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, Rusiya XİN-in rəsmisi müsahibədə Gürcüstanla münasibətlərin mövcud durumuna da toxunub və... faktiki, Tiflisi hədələyib.

Sitat: "Rusiya gürcü tərəflərlə Tiflisin beynəlxalq meydançalarda qeyri-dost hərəkətləri barədə xəbərdar edir - hansı hərəkətlər ki, 2012-ci ildə başlayan normalaşma prosesini təhlükə altına qoyur. Tiflis hələ də diplomatik əlaqələrin bərpası üçün çalışır, beynəlxalq səviyyədə bizə qarşı düşmənçilik hərəkətlərini davam etdirir, NATO-nun Rusiyanı cilovlamaq strategiyasında həvəslə iştirak edir. Gürcü tərəfləri birbaşa xəbərdar edirik: belə davranış 2012-ci ildə başlayan prosesə təhdiddir - hansı prosesin meyvələrindən ki,

Rusiyadan Tiflisə hədə, Bakıya vəd, İrəvana isə...

Moskva Azərbaycana və Gürcüstanla fərqli "gözlə" baxsa da, Qarabağ, Abxaziya və Cənubi Osetiya məsələlərində hələ ki eyni taktika yürüdü - tək səbəb...

hər iki ölkənin vətəndaşları istifadə edirlər".

Karasın onu da deyib ki, iki ölkə arasında xarici-ticarəti tərəfdaşlıq və nəqliyyat sferalarında inkişaf açıq-aşkarıdır: "İkitərəfli döviyyə artmaqda davam edir. Düşünürəm ki, bu il Rusiya ilə Gürcüstan arasında qarşılıqlı ticarətin döviyyəsi ötən ilki göstəricisini də keçərək 1 milyard dollara çatacaq", - deyərək əlavə edib.

Lakin iki ölkə arasında hələ də diplomatik münasibətlər yoxdur. Üstəgəl, qarşılıqlı viza rejimi mövcuddur. Bu da 2008-ci ildəki "5 günlük müharibə"dən və ondan dərhal sonra Rusiyanın separatçı Abxaziya və Cənubi Osetiya regionlarının müstəqilliyini tanıması, həmin ərazilərdə özünün böyük hərbi kontingentini yerləşdirməsi ilə birbaşa bağlıdır.

Aydındır ki, belə vəziyyətdə Tiflisə Moskva arasında diplomatik əlaqələrin qurulması və viza rejiminin ləğvinə bəzən söhbət gedə bilməz. Bununla belə, gürcü tərəfi nə vaxtsa Kremlin separatçı bölgələrlə bağlı öz mövqeyini dəyişəcəyinə ümid edir. Ona kimi isə iki ölkə arasında yalnız iqtisadi-ticarəti sferada əməkdaşlıq mümkün ola bilər.

Son illər bu yöndə doğrudan da müəyyən canlanma var. Hətta bir ara işğalçı Ermənistanı Rusiya ilə birləşdirən Abxaziya dəmir yolunun açılması barədə də ilkin razi-

laşma əldə olunmuşdu. Ancaq Gürcüstanla Rusiya arasında real siyasi-diplomatik münasibətlərin yoxluğu buna xeyli dərəcədə əngəl oldu.

Qriqori Karasınin yuxarıdakı sitatından da görünür ki, tərəflər arasında siyasi etimad xeyli zəifdir. Əsas səbəb odur ki, Kırım ilhaqı kimi, Abxaziya və Cənubi Osetiyanın müstəqilliyini tanımaq məsələsində də Kreml geri addım atmağa hazırlaşmır. Rusiyaya qarşı Qərbin sanksiyaları da hələ ki effektiv deyil.

Ancaq iş ondadır ki, Abxaziya və Cənubi Osetiyanın müstəqilliyini tanıyan Moskva Qarabağ məsələsində də real addımlar atmağa tələsmir - baxmayaraq ki, Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejimi tanımayıb və formal da olsa, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təərəfindir. Üstəlik, Bakı ilə Moskva arasında normal diplomatik əlaqələr, strateji tərəfdaşlıq münasibətləri, o cümlədən hərbi-texniki sahədə gəniş əlaqələr mövcuddur; iki ölkənin liderləri tez-tez ya Rusiyada, ya da Azərbaycanda görüşürlər. Putin Ermənistandan çox Azərbaycanda səfərdə olub.

Di gəl, şimal qonşumuz əlində bunca rıçaqlar ola-ola, 30 ildir uzanan Qarabağ konfliktinin dinc həlli üçün qollarını çirməyib hərəkətə keçməyib. Yalnız vəd verməklə məşğuldur. Sual yaranır: Rusiya problemin həllinə

real töhfə verməyəcəksə, bunu istəmirsə, o zaman Karasın dedi ki, problem danışıqlar yolu ilə necə həllini tapa bilər?

Sual əslində ritorikdir. Çünki Moskvanı Güney Qafqazdakı münaqişələr yox, bu münaqişələr hesabına regionda öz siyasi-hərbi dayaqlarını möhkəmlətmək maraqlandırır. Kremlin Ermənistandakı son hadisələrə məlum sərt münasibətinin, Paşinyan hökumətinə gözağartmalarının arxasında da eyni hədəf dayanır. Rusiya yalnız özünə oynayıb. Bunu Bakıda və Tiflisdə yaxşı başa düşürlər. Artıq Ermənistanda da anlamağa başlayıblar ki, Rusiya Qarabağ itilafını həll edən deyil. Odur ki, Qərbə sarı getməyə səy edirlər.

Yeri gəlmişkən, Düşənbədə prezident İlham Əliyevlə baş nazir Nikol Paşinyan arasında əldə edilən ilkin anlaşma həm də bunun kövrək təzahürü sayıla bilər. Konflikte vasitəçilər, xüsusən də Rusiyasız çözmək istəyini nəzərdə tuturuq. Çünki Rusiya böyük sülh anlaşmasına kömək etməmək bir yana, bu anlaşmaya əsas əngəl olaraq qalır. Başqa sözlə, Rusiya Gürcüstanla münasibətdə nə qədər sərt ritorika sərgilərsə də, Azərbaycanın əsas problemi ilə bağlı da fərqli və pozitiv taktika sərgiləmir. Bu mənada biz Gürcüstanla eyni "qayıqdayıq"...

□ **Siyasət şöbəsi,**
"Yeni Müsavat"

Paşinyanın arvadının Azərbaycana qanunsuz gəlib sülh çağırışı etməsinə sərt reaksiyalar

Rəsmi Bakı ölkəmizə icazəsiz gələnlərlə bağlı araşdırmalara başladı; **Novella Cəfəroğlundan Anna Akopyana sual: "Sən necə sülh istəyirsən ki, özün münafişə törədirsən?"**

Oktyabrın 8-də Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın arvadı Anna Akopyan bir qrup rusiyalı qadın ictimai xadimlə birlikdə Azərbaycanın işğal altındakı ərazilərinə, qoşunların təmas xəttinə gəlib.

Virtualaz.org AzadlıqRadiosunun erməni xidmətinə istinadən xəbər verir ki, Anna Akopyan bu səfəri özünün "Qadınlar sülh naminə" sülhməramlı təşəbbüsü çərçivəsində təşkil edib. O, təmas xəttində Qarabağ münafişesinin tərəflərinə müraciətlə sülhə çağırış edib. A.Akopyanın təşəbbüsünə Rusiyadan qadın siyasi-ictimai xadimlər, həkimlər, yazıçılar, digərləri qatılıb. Sülh təşəbbüsü ilə təmas xəttinə gələn qadınları qondarma "dqf"-in müdafiə naziri Levon Mnatsakanyan və "prezident" Bako Saakyan da müşayiət ediblər. A.Akopyan bildirib ki, bu təşəbbüsü başladanda hansı maneələrlə qarşılaşacağını nəzərə alaraq onun reallaşacağına inanmırdı. Təmas xəttində rusiyalı qadınlar da nitqlərlə və çağırışlarla çıxış ediblər. Akopyan onları Azərbaycana da səfər etməyə və təmas xəttinin digər tərəfindən sülhə çağırış etməyə səsləyib.

Qeyd edək ki, Azərbaycan XİN hələ bu barədə təşəbbüslər yenice səslənən zaman etiraz bəyanatını səsləndirmişdi. Azərbaycanın Xarici İşlər Nazirliyi (XİN) Ermənistan baş nazirinin həyat yoldaşının irəli sürdüyü "Qadınlar sülh naminə" təşəbbüsü və bu çərçivədə Rusiyadan bir qrup qadının Azərbaycanın işğal olunmuş Dağlıq Qarabağ bölgəsinə səfər etmək niyyəti ilə bağlı etiraz açıqlamasını yaymışdı. XİN-in yaydığı açıqlamada bildirilir: "Guya bu təşəbbüsün əsas məqsədi gənc əsgərlərin, günahsız insanların ölümünün qarşısını almaqdır. O zaman məsələyə köklü şəkildə yanaşmaq və "Ermənistan əsgərlərinin Azərbaycan torpaqlarında nə işi var?" sualına cavab vermək lazımdır. A. Akopyan humanitar missiyası üçün hədəfləri düzgün seçməyib, gənc insanların ölümünün qarşısını almaq üçün o, ilk növbədə Ermənistan cəmiyyətindən başlamalı, Ermənistan tərəfini Azərbaycan torpaqlarının işğalına son qoymağa çağırmalı və erməni qadınlarını

və analarını övladlarını Azərbaycanın işğal olunmuş torpaqlarına göndərməkdən çəkindirməlidir".

XİN bəyan etmişdi ki, bu təşəbbüs hazırkı vəziyyətdə, xüsusilə də seçkilər öncəsi Ermənistanın daxili auditoriyasına hesablanıb.

Rəsmi Bakı Akopyanın növbəti addımının ardınca da etiraz mövqeyini bəyan edib. "Qadınlar sülh naminə" təşəbbüsü barədə artıq səsləndirilmiş mövqeyimizə əlavə olaraq təkrar edirik ki, sülh istəyənlər müharibəni davam etdirməməli, insan itkisinin qarşısını almaq istəyənlər digər dövlətin ərazilərinə hərbi işğal altında saxlamamalı və nəhayət, qadınları və anaları sülhə dəvət edənlər şəxsən öz övladlarını Azərbaycanın beynəlxalq tanınmış ərazilərinə hərbi xidmətə göndərməməlidirlər" - XİN-in açıqlamasında bildirilir.

Bakı daha sonra bəyan edib ki, Qarabağa icazəsiz gələnlərlə bağlı araşdırmalar aparılacaq: "Azərbaycan Respublikasının qanunlarını ciddi pozaraq ölkəmizin işğal edilmiş ərazilərinə qanunsuz səfər edən əcnəbi vətəndaşlara gəldikdə isə hazırda onlarla bağlı məlumat araşdırılır və bu şəxslər müəyyənləşdirildikdən sonra onların adlarının ölkəmizə girişi arzu olunmayan şəxslər siyahısına əlavə edilməsi ilə bağlı müvafiq qərar qəbul ediləcək".

Təəssüf doğuran odur ki, A.Akopyan "sülhpərvər addım" adlandırdığı bu təşəbbüsə Qarabağ separatçıları'nın lideri, başkəşən Bako Saakyanı da qoşub. Bununla da o, atdığı addımlarda səmimi olmadığını nümayiş etdirib. Üstəlik, əgər o, sülh niyyətli qadın olsaydı, ilk önce işğal altındakı ərazilər

təmas xəttini keçməklə, Ermənistanından yox".

N.Cəfəroğlu bildirdi ki, Rusiya XİN-ə də rəsmi etiraz göndərilib: "Biz bu etirazları Azərbaycan-Ermənistan Sülh Platforması adından göndərmişik. Həm də Qadın Hüquqları Müdafiə Cəmiyyəti ayrıca etiraz məktubları hazırlayır". **Novella xanım təsdiqlədi ki, bu addım sülh çağırışından çox, təxribatçı hərəkdir:** "Bu, həm bizim hissiyyətimizə toxunan hərəkdir. Həm də sən necə sülh istəyirsən ki, özün münafişə törədirsən? Sülh istəyən şəxs münafişə yarıdır?! Sülh istədiyini deyən xanım özü nifaq salır, özü də münafişə yarıdır". **N.Cəfəroğlu dedi ki, A.Akopyan ilk dəfə sülh çağırışı ilə çıxış edəndə Sülh Platforması müsəbət mövqeyini ifadə etmişdi:** "Amma bildirmişdik ki, sən Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün toxunulmazlığını qəbul etməklə sülhə gedə bilərsən. Biz də istəmirik ki, müharibə olsun, uşaqlarımız həlak olsun, şəhid verək. Bizim bir nəsil qızlarımız ərşiz qaldı, çünki oğullarımız müharibədə həlak oldu. Biz onu istəmirik. Ermənilərlə danışıqda bəlli olur ki, onlarda da eyni vəziyyətdir. Bunun müqabilində sülh istəyən qadın ilk önce deyər ki, bəli, biz bu torpaqları işğal etmişik, ancaq sülh istəyirik. Ona görə də deyər gəlin birtəhər danışaq, bəlkə kompromisə getdik. İstənilən halda sən mənim ərazi bütövlüyümə hörmət etməlisən. Qafqazda sülh olmalıdır, istəsək də, istəməsək də. Ermənilər çox şeyi itirdilər, pis vəziyyətdədirlər. Onlar qazı, nefti, dəmir yolunu itirdilər. Hansı ki, bu xətlər hamısı Ermənistan ərazisindən keçməliydi, getdi Gürcüstan vasitəsilə və ermənilər çox şey itirdilər. Ermənistan bizimlə sülhə getməlidir ki, Avropaya çıxışı olsun. Biz dağları yarıb Gürcüstan-Türkiyə vasitəsilə dəmir yolunu çəkdiq. Ancaq Ermənistan işğala son qoysaydı, Naxçıvana gedən dəmir yolu vasitəsilə bu layihəni reallaşdırardıq, Ermənistan da ondan bəhrələndirirdi. Bütün bunları itirdilər ermənilər. İqtisadi cəhətdən çox şeydən məhrum oldular..."

Publika.az xəbər verir ki, oktyabrın 8-də işğal olunmuş ərazilərə gələn Akopyan təmas xəttində erməni hərbi birləşmələrinə baş çəkib. A.Akopyanı Rusiyadan olan bir sıra yazıçı, jurnalist və müxtəlif ictimai statusları olan qadınlar da müşayiət edib. Onlar təmas xəttində müharibəyə qarşı bəyanatlar səsləndiriblər. "Bu müharibəni bitirmək lazımdır", - "Vera" yardım fondunun rəhbəri Nyuta Feder-messer deyib. Paşinyanın həyat yoldaşını onu müşayiət edən rusiyalı qadınlara Azərbaycana getməyi və orada da təmas xəttinə baş çəkməyi tövsiyə edib.

Rusiyalı qadınlar Azərbaycana gedəcəklərinə söz veriblər. Hərçənd onlar getdikləri torpağın Azərbaycana məxsus olduğu və bu səfərin qanunsuz olduğu faktorunu unudurlar.

Dilərə Əliyeva adına Qadın Hüquqlarını Müdafiə Cəmiyyətinin sədri, Ermənistan-Azərbaycan Sülh Platformasının üzvü Novella Cəfəroğlu "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Akopyanın bu təşəbbüsü onların da etirazına səbəb olub: "Biz etirazımızı yazmışıq, hamımız da imzalamışıq. Rusiyalı qadınlarla da məktub yazıb Peterburqa göndərmişik ki, siz Konvensiyanı, beynəlxalq hüquqları pozursunuz. Çünki bu ərazi Azərbaycan ərazisidir. Təbii ki, o ərazilərə gedə bilərsiniz, amma Azərbaycan ərazilərindən

Böyük Britaniya Rusiyaya qarşı gələcək hərbi əməliyyatın detallarını sınaqdan keçirəcək

Ada dövləti son 17 ilin ən böyük hərbi təlimlərinə hazırlaşır

Böyük Britaniya hökuməti Rusiyanın ehtimal olunan hərbi müdaxiləsinə və kiber hücumlarına qarşı kompleks tədbirlər işləyib hazırlayır.

Musavat.com-un xarici agentliklərinə istinadən verdiyi məlumata görə, London Omanda son 17 ilin ən böyük hərbi təlimlərini keçirəcək. Təlimlərdə düşmən rolunu şərti olaraq "Rusiya ordusu" oynayacaq".

"The Times" qəzetinin verdiyi xəbərə əsasən təlimlər bu həftənin sonlarında başlanmalıdır. İlk dəfə buraya yüzlərlə pilotsuz uçuş aparatının kütləvi şəkildə cəlb edilməsi gözlənilir. Bundan əlavə, Britaniya ordusu uzaqdan idarə olunan 30 ton ağırlığındakı mina təmizləyən zirehli traktoru ilk dəfə sınaqdan keçirəcək.

5,5 min nəfərlik şəxsi heyət isə "Saif Sareea 3" kod adı altında keçəcək təlimlərin əsas qüvvəsini təşkil edəcək. Onların başlıca vəzifəsi Rusiya tankları və ya hibrid müharibələrdə istifadə olunan hərbi birliklərlə toqquşmaya hazır olmaqdır.

Ümumilikdə təlimlərə 100 milyon funtun (130 milyon ABŞ dolları) sərf olunması gözlənilir. Hərbi hazırlıq zamanı 200 ədəd zirehli texnika, 6 hərbi gəmi, desant gəmisi və 8 "Typhoon" qırıcısının köməyindən istifadə olunacaq. Səhnələşdirilmiş döyüş əməliyyatlarında isə "Rusiya tərəfi"ni T-72 tankları ilə Krallıq süvari qvardiyası canlandıracaq.

Rusiyanın kiber sahədə mümkün zərbələrinin dəf edilməsinə gəldikdə isə, Britaniya hərbiçiləri Moskvanı elektrik enerjisindən məhrum etmək üzərində hazırlıq aparırlar. Böyük Britaniya Müdafiə Nazirliyi uzun müddətdən bəri Moskvaya dirəniş göstərməklə bağlı tədbirlər diapazonunun məhdudluğundan qaçınılırdı.

"Sunday Times"-in məlumatına görə, kiber əməliyyatların hücum potensialının daha da genişləndirilməsi qərara alınıb. Bunların içində yuxarıda bəhs edildiyi kimi, Moskvanın elektrik enerjisi ilə təminatı sisteminin sıradan çıxarılması da var.

Mətbuatın yazdığına görə, bu tədbirlər Rusiyanın Baltik dənizində Estoniyaya məxsus adaları ələ keçirməsi, Rusiya ordusunun Liviyaya müdaxiləsi, Britaniya qüvvələrinə qarşı qeyri-nizami hərbi birliklərdən istifadə olunması və ya Britaniyaya məxsus aviadaşıyıcı gəmilərdən birinə birbaşa təhlükə yaranması halında görülməkdir.

Rusiyada isə Londona qarşı təklik böyükdür. Rusiya Dövlət Dumasının vitse-spikeri İrina Yarovaya təlimləri "dəlilik, perspektivi olmayan və dağıdıcı yol" adlandırdı: "Böyük Britaniyaya "orada kimin başı xarab olub" sualını verərdim".

Rusiya Federasiya Şurasının müdafiə komitəsinin üzvü Frans Klintseviç isə "The Times"-da çıxan yazını casus romanları ruhunda fantasmaqoriya adlandırdı: "Yan Fleming (məşhur casus xarakter Ceyms Bond haqqında silsilə əsərlərin müəllifi) bunların yanında toya getməlidir".

□ E.PASASOY,
"Yeni Müsavat"

□ Musavat.com

Azərbaycanda internet bankçılığın inkişafını tormozlayan səbəblər

Ekspertlər kompleks tədbirlərin görülməsini zəruri sayırlar

Azərbaycanda internet bankçılığın inkişaf səviyyəsi ürkəçən deyil. Vətəndaşların banka getmədən bank xidmətlərindən istifadə etmək imkanları xeyli məhduddur. Halbuki dünyanın əksər ölkələrində vətəndaşlarla banklar arasında canlı təmasları azaldan, ən əsası isə nağd hesablaşmaların səviyyəsini azaldan internet bankinq geniş təşəkkül tapıb. Elə qonşularımız olan Rusiya və Gürcüstanda bu sahədə əldə olunan nailiyyətlər həsəd aparılacaq səviyyədedir.

Qeyd edək ki, internet bankinq müştərilərin öz hesablarını banka getmədən, elə olduqları yerdən idarə etmələri, bir sıra mühüm bank xidmətlərini internet üzərindən əldə etmələrini nəzərdə tutur. Belə xidmətlər arasında yerli və beynəlxalq ödənişlər, konvertasiya, hesab üzrə çıxarışlar, hesab üzrə qalıq, plastik kartlarda qalıq, kreditlər, depozitlər barədə məlumat əldə olunması var. Ən əsas isə budur ki, bütün bu xidmətləri müştəri 24 saat ərzində əldə edə bilər.

Azərbaycanda ən geniş yayılmış internet bankinq xidməti kommunal ödənişlərin həyata keçirilməsi və mobil nömrələrin balansının artırılmasıdır. Digər xidmətlərdən istifadə çox aşağı səviyyədedir.

Azərbaycan Internet Forumunun prezidenti Osman Gündüz ölkəmizdə internet bankçılığın inkişafı sahəsində bir sıra problemlərin olduğunu deyir: "Azərbaycanda bankların əksəriyyəti API xidməti göstərmək istəyən şirkətlərə yetərincə şərait yaramır. Banklarımızın internet texnologiyalara inteqrasiyası, online xidmətlər təklifi zəif inkişaf edib. Bunun səbəbi bir tərəfdən təhlükəsizliklə bağlıdırsa, ikinci tərəfdən mövcud qanunvericiliklə bağlıdır. Qanunvericilik banklara bu sahədə müəyyən məhdudiyyətlər yaradır. Məsələn, Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası fiziki şəxslərə nağdlaşdırma zamanı 1 faiz ödəniş tətbiq etdi. Əvvəllər beləydi ki, vətəndaş internet bankinq vasitəsilə VÖİN hesabındakı vəsaiti kart hesabına köçürdü, oradan ödənişlərini icra edirdi. Bu qayda tətbiq olunan sonra vətəndaş məcburən gedir banka, hesabındakı pulu nağdlaşdırıb, yenidən kart hesabına yatırır. Bu isə əlavə vaxt və vəsait itkisi deməkdir.

Banklardan təşəbbüskarlığın olmaması, təhlükəsizliklə bağlı ifrat ehtiyatlılıq, peşəkar kadrların çatışmaması, qanunvericilikdə olan məhdudiyyətlər Azərbaycan internet bankçılığın inkişafına mane olan əsas amillərdir. Bir-iki həftə öncə prezident tərəfindən "2018-2020-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında rəqəmsal ödənişlərin genişləndirilməsi üzrə Dövlət Proqramı" təsdiq edilib. Bu proqramda rəqəmsal xidmətlərin, elektron ticarətin inkişafı ilə bağlı çoxsaylı məsələlər nəzərdə tutulur. Həmin məsələlərin həlli bu sahədə böyük irəliləyişə səbəb ola bilər".

Forum rəhbərinin sözlərinə görə, ölkədə elektron ticarət, rəqəmsal sahibkarlıq inkişaf etməlidir ki, bankların internet üzərindən xidmətlərinə də tələbat artsın: "Bankın xidmətinin əsas alıcısı elektron ticarətçilər, rəqəmsal sahibkarlıqdır. Bunların inkişafı yoxdursa, internet bankinqə tələbat da yoxdur. Azərbaycan elektron ticarətin inkişafı çox ləng gedir. Ən yaxşı halda həcmi 100 milyon dollardan yuxarı deyil. Elektron ticarət mağazalarının sayı barmaqla sayılacaq həddədir. Amma məsələn, Qazaxıstanda elektron ticarətin həcmi 1 milyard dollara qədərdir. Qazaxıstan hökuməti elektron ticarəti 3-4 illiyə vergidən azad edib. Nəticədə bu sahədə əsl bum yaşanır, elektron ticarət xidməti göstərən şirkətlərin sayı minlərlədir. Hökumət bu güzəştə böyük həcmdə vəsaitlərin dövriyyəsinə şəffaflaşdırmağa nail oldu, bir neçə ildən sonra isə oradan vergi gəliri də əldə edəcək. Bizdə də belə güzəşt və stimullaşdırıcı tədbirlərin tətbiqinə ehtiyac var".

İqtisadçı-ekspert Samir Əliyev isə qeyd edir ki, bankların heç də hamısı internet bankçılıq üçün zəruri

olan texnologiyaya malik deyil: "Banklarda zəruri infrastruktur çatışmır. Digər tərəfdən, əhəlinin maliyyə savadlılığı aşağıdır, internetdən bu və ya başqa səviyyədə çoxları istifadə edə bilir, lakin böyük əksəriyyətin internet bankçılıqdan sadə məlumatı belə yoxdur. Başqa bir məsələ nağd ödənişlərin, nağd əməliyyatların həcmi yüksək olmasıdır. İnsanlar əksər hallarda ödənişlərini banklara etibar etmərlə: pulu (əmək haqqı, yaxud pensiya) kartdan çıxarıb gəlib tutulmuş ki, marketdən nağd alış-veriş edirlər".

S.Əliyev qeyd edir ki, xüsusilə regionlarda internet bankçılığın inkişafı üçün əlverişli mühit yoxdur: "Rəqəmsal sahibkarlıq inkişaf etməyib, regionlarda kommunal xidmətlərin ödənişi, mobil nömrə balansının artırılması istisna olmaqla, heç bir internet bank xidmətindən istifadə etmərlər. Hətta sahibkarlar vergilərini aparıb nağd ödəyirlər. Bu isə banklar üçün heç də stimullaşdırıcı mühit sayıla bilməz. Buna görə də internet bankçılığın inkişafı üçün dövlət tərəfindən kompleks tədbirlər həyata keçirilməlidir".

Mərkəzi Bank sədrinin birinci müavini Alim Quliyev "AzərTAC"a dediyinə görə, prezidentin təsdiqlədiyi proqram bütövlükdə ölkənin nağdsız cəmiyyətə transfor-

masiyasına dair təfəssilatlı yol xəritəsini ehtiva edir: "Onun icrası ilə ilk növbədə "Azərbaycan Respublikasında telekommunikasiya və informasiya texnologiyalarının inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi"ndə rəqəmsal ödənişlərin genişləndirilməsi ilə bağlı nəzərdə tutulan hədəflərə nail olunacaq. Qiymətləndirmələrə görə, nağdsız ödənişlərin illik həcmi təqribən 17 milyard manat artacaq. Bu isə nağdsız ödənişlərin payının hər il 7 faiz artmasına imkan verəcək. Nəticədə, bütövlükdə iqtisadi dövriyyələrdə nağd ödənişlərin payı 74 faizdən 40 faizə qədər azalacaq.

Nağd iqtisadiyyatın azalması ilə iqtisadi subyektlər arasında maliyyə şəffaflığı artacaq, vergidən yayınma halları azalacaq, bank sektorunun maliyyə resurs bazası güclənəcək, elektron bank əməliyyatlarının çeşidi, əlçatanlığı və elektron bankçılıqdan istifadə edən əhəlinin xüsusi çəkisi, elektron ticarətin həcmi artacaq. Ümumilikdə dövlət proqramın qəbulu və uğurlu icrası ən qısa müddətdə ölkəmizdə nağdsız cəmiyyətin əsaslarını yaratmağa, iqtisadi münasibətlərdə rəqəmsal transformasiyaya ciddi töhfə verəcək".

Mərkəzi Bank rəsmisi bildirir ki, rəqəmsal ödənişlərin genişləndirilməsinin

əsas şərtlərindən biri də inkişaf etmiş bank sistemidir: "Maliyyə vasitəçiliyinin inkişaf etdiyi ölkələrdə nağdsız ödənişlərin həcmi adətən daha yüksək olur. Məhz bu səbəbdən Dövlət Proqramının əsas istiqamətlərindən biri də bank sektorunun yenidən canlandırılması, maliyyə dayanıqlığının bərpa edilməsidir. Buraya bank sektorunun sağlamlaşdırılması tədbirlərinin sürətləndirilməsi və aktiv pul bazarının formalaşdırılması prioritetləri üzrə tədbirlərin həyata keçirilməsi daxildir".

Ölkədə dövriyyədə olan nağd pulun çəkisini müəyyən etmək üçün aparılan qiymətləndirmələr göstərir ki, 2016-cı il üzrə 180 milyard ümumi dövriyyənin 152 milyard manatını biznesin ümumi gəlirləri təşkil edib. Sahə üzrə araşdırmaların nəticələri bu gəlirlərin 109 milyard manatının (72 faiz) nağd gəlirlərdən ibarət olduğunu üzə çıxarıb: "Biznes subyektləri arasında nağd pulun çəkisinin azaldılması üçün ilk növbədə biznesin nağd pulundan istifadə motivləri aradan qaldırılmalı, institusional mühitin nağdsız ödənişlərin inkişafına əlverişliyi təmin olunmalı, ədalətli rəqabətə əsaslanan bazar strukturu formalaşmalı, vergi sisteminin effektivliyi artırılmalı, vergidən yayınmağa imkan verən hallar aradan qaldırılmalıdır".

Bu il avqustun 1-nə olan məlumatlara görə, ölkədə xilə ödəniş kartları ilə aparılan əməliyyatların həcmi yalnız 9 faiz elektron ticarətin payına düşür. A.Quliyevin sözlərinə görə, elektron ticarətlə aparılan ödənişlərin həcmi aşağı səviyyədə olmasının əsas səbəbləri sırasına ölkəmizdə elektron ticarət platformalarının məhdudluğu, stimullaşdırıcı tədbirlərin lazımı səviyyədə təşkil edilməməsi, əhəlinin nağd pulla ödəniş verdiyi, regionların, xüsusilə kənd yerlərinin müasir rabitə infrastrukturunu ilə tam əhatə olunmaması kimi amillər daxildir: "Lakin qeyd edilməlidir ki, son vaxtlar nağdsız ödənişlərin həcmi artırılması istiqamətində bir sıra əhəmiyyətli işlər görülüb. Nəticədə ölkədə xilə elektron ticarət vasitəsilə aparılan əməliyyatların həcmi son üç il ərzində 5,7 dəfə, ödəniş kartları ilə aparılan nağdsız ödənişlərin həcmi isə 2,8 dəfə artıb. Dövlət proqramının icrası bu sahədə əsaslı dönüşə gətirib çıxaracaq".

A.Quliyev onu da bildirib ki, ölkənin bank sektorunda təklif olunan xidmətlərin yeni innovativ müstəvidə elektronlaşdırılması, elektron xidmətlərin miqyasının genişləndirilməsi üçün rəqəmsal identifikasiya sisteminin Blockchain platformasında yaradılması nəzərdə tutulur: "Son zamanlar blockchain platforması vasitəsilə həyata keçirilən həllər özünü doğrultduqca, bu texnologiyaların yaxın və uzaq qonşu ölkələrdə implementasiyası artmaqdadır. Blockchain texnologiyası biznes proseslərin həyata keçirilməsi zamanı fəaliyyətin şəffaflığının və operativliyinin təmin edilməsi məqsədilə istifadə olunur. Azərbaycanın bank sektorunda həyata keçirilən xidmətlərin keyfiyyətinin artırılması, müştəri məmnunluğunun yüksəldilməsi məqsədilə Mərkəzi Bank ölkədə ilk dəfə olaraq pilot blockchain platforması üzərindən layihənin reallaşdırılmasına başlayıb. İlin sonunadək layihənin pilot fazasının tamamlanması nəzərdə tutulur".

□ Dünya SAKİT, "Yeni Müsavat"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

**Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi**

Ermənistan müxalifətinin etirazlarına və hazırkı parlamentin müqavimətinə baxmayaraq, baş nazir Nikol Paşinyan Milli Məclisə seçkiləri bu ilin sonlarına qədər keçirməkdə ısrarlıdır. Serj Sərkisyan hələlik səhnədə görünməməyə çalışsa da, onun rəhbərlik etdiyi Respublika Partiyası dirəniş göstərməkdədir.

Eks-prezidentlər Robert Köçəryan və Serj Sərkisyanın tərəfdarları o zaman açıq şəkildə N.Paşinyan hökumətinə qarşı çıxışlar etməyə başladılar ki, Rusiyadan erməni baş nazirə dolay və birbaşa təzyiqlər başladı. Paralel şəkildə Ermənistanın sabiq rəhbərliyinin müdafiəsi istiqamətində addımlar atıldı. Üstəlik, prezident Putinin Ermənistana səfər etməyə tələsməməsi N.Paşinyanın tərəfdarlarının revanşını stimullaşdırdı.

Ekspertlər şübhə etmirlər ki, Rusiya prezidenti parlament seçkiləri öncəsi Paşinyanın mövqelərini gücləndirməkdən ötrü İrəvan səfərini ertələməyə qərar verib. İrəvan meri postuna keçirilən seçkilərdə Paşinyanın namizədinin 81 faiz səs yığaraq qələbə qazanması Ermənistanın hazırkı hökumətini gecikmədən parlament seçkilərini də keçirməyə və mandatların ekseriyətini qazanmağa həvəsləndirib. Qərb ariyentasiyalı bir hökumətin möhkəmlənməsi isə Kremlə heç cür sərf etmir, o cümlədən Moskvaya bağlı keçmiş Ermənistan hakimiyyətinin təmsilçilərinə. Bu mənada ölkədə gərgin olayların davamının gələcəyi proqnozlaşdırılır.

Elə oktyabrın ilk həftəsində İrəvanda baş verən qanlı hadisələrin təkə kriminal hadisə olmadığı da şübhə doğurmur. Söhbət "Çiçəklənən Ermənistan" Partiyasının parlamentdəki fraksiyasının iki keçmiş üzvünün güllələnməyə öldürülməsindən gedir. Oktyabrın 6-da gecə yarısı Ermənistan parlamentinin sabiq deputatı, "Çiçəklənən Ermənistan" Partiyasının üzvü Karo Karapetyanın güllələnməsi meyiti tapılıb. Bunun ardınca həmin partiyanın digər üzvü Arutyun Qaragözyanın meyiti "əлиндə tapança" aşkarlanıb. "Çiçəklə-

nən Ermənistan"ın daxil olduğu Sarukyan blokunun katibi Vaqə Endfianjan burada siyasi məsələnin olduğunu inkar edib. Lakin parlament seçkiləri öncəsi müxalifət təmsilçilərinin bir-birinə silah çəkməsi yalnız biznes mübahisəsi səbəbindən baş verə bilməz. Yeri gəlmişkən, artıq hadisə ilə əlaqəli olması şübhəsilə üçüncü sabiq deputat da saxlanılıb.

Ümumiyyətlə, hərbi-kriminal rejimin illərlə mövcud olması səbəbindən Ermənistan vaxtaşırı bu kimi qətlər baş verir. Bu ölkədə ən dəhşətli hadisənin isə növbəti illərdə yaxınlaşır. 27 oktyabr 1999-cu il tarixində Ermənistan hökumət üzvlərinin iştirakı ilə keçirilən parlamentin növbəti iclası zamanı bir qrup silahlı zala soxularaq, parlament sədri Karen Demirçyanı, baş nazir Vaqə Sarkisyanı və daha 6 nəfəri - parlament sədrinin müavinləri Yuri Baxşyan və Ruben Miroyan, deputatları Armenak Armenakyan, Mikayel Kotanyan, Qenrix Abrahamyan və hökumət üzvü Leonard Petrosyanı güllələmişdi. Silahlı dəstənin başçısı, keçmişdə jurnalist və Daşnak Sütyunyan üzvü, 34 yaşlı Nairi Hunanyan 1988-1990-cı illərdə tələbə hərəkatı fəali, "Qarabağ hərəkatı"nın ilk çağlarında gənc fəalları tətill və nümayişlərinin iştirakçısı idi. Həmin qanlı hadisələrin əsl səbəbləri hələ də üzə çıxarılmayıb. Ancaq bu hadisələrin təməlinə Qarabağla bağlı hansısa razılaşmanın dayandığı da şübhə doğurmur.

Diqqətçəkən budur ki, 2018-ci ilin oktyabrında İrəvanda deputatların güllələnməsi ilə eyni vaxtda Qarabağla bağlı hansısa prosesin getdiyini müşahidə edirik. Düşünməkdə Azərbaycan prezidenti

Qarabağ

şılıqdan istifadə edib torpaqlarımızı işğal etdi.

Politoloq Arzu Nağıyev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Paşinyanın durumu nə qədər ağır olsa da, onun güvəndiyi bir yer yenə mitinqçilərdir: "Demək olar ki, onlara verdiyi vədlərdən bir neçəsini, o cümlədən korrupsiya ilə mübarizə adı altında Sərkisyanın komandasına güclü zərbələr vurub, Xaçaturov, Arutunyan və Köçəryanla bağlı cinayət işi qaldırmağa nail olub. Əsas məsələ də odur ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı heç bir addım atmayıb və qeyri-adekvat bəyanatlar verməkdən o yana keçməyib. Baxmayaraq ki, hətta parla-

Ermənistandakı vəziyyət nə deyir: Qarabağı danışıqlar, yoxsa savaşa azad etməli?

İşğalçı ölkədə seçkiöncəsi gərginlik yaşanır; eks-deputatların qətləri, hökumətə qarşı sərt çıxışlar, parlament-baş nazir qarşıdurması Azərbaycan üçün yeni fürsət yarada bilər; politoloq deyir ki...

ilə ilk dəfə görüşüb, söhbət etmək şansı qazanan erməni baş nazir sonradan əldə olunmuş razılığı məmnunluqla ictimailəşdirdi. Bundan sonra isə Ermənistan parlamenti onu devirmək planını işə saldı, açıq müqavimətə başladı, eks-deputatlar güllələndi.

N.Paşinyan isə seçkilərlə bağlı qərarına dəstək qazanmaqdan ötrü çalışmalarını davam etdirir. Oktyabrın 8-də o deyib ki, Qarık Sarukyanla növbəti dəfə görüşüb danışımaq niyyətindədir. Hələlik onun növbədənəkar parlament seçkilərini dekabrda keçirməklə bağlı təşəbbüsünə parlamentdən dəstək verənlər çox azdır, bu da təbii ki, Paşinyanı rahatsız edən amildir.

Ermənistanda digər proseslər də gedir ki, bunlar da mövcud hökuməti narahat edir. Xüsusilə də hökumətin güc strukturlarına daxil olan şəxslərin telefonlarının dinlənməsi şok effekti yaradıb. Erməni mətbuatında Xüsusi İstintaq Xidmətinin rəisi Samvel Mayrapetyanın həbsi barədə məlumat yayılıb. Musavat.com xəbər verir ki, erməni biznesmenin Milli Təhlükəsizlik Xidmətinin direktoru Artur Vanetsyan və Xüsusi İstintaq Xidmətinin rəhbəri Sasun Xaçatryan arasında keçən telefon danışığını dinləməkdə şübhəli olduğu ortaya çıxıb.

Paşinyan müqavimətini artırıdca ona qarşı da çıxışlar artır. İndi həmin versiyadan

irəli gələrək Mayrapetyanın da eyni səbəbdən həbs olunması ehtimalı ortaya çıxıb. Bununla bərabər, erməni iş adamının Köçəryanla qaranlıq biznes əlaqələrinə görə cavab verəcəyi istisna olunmur.

"Ermənistanın indiki hakimiyyəti təmtəraqlı şüarlar və selfilərdən başqa heç nə etməyib". "Trend"-in erməni mətbuatına istinadən verdiyi məlumata görə, bunu Ermənistan parlamentinin vitse-spikeri, Respublika Partiyasının mətbuat katibi Eduard Şarmazanov deyib. Onun sözlərinə görə, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın əmək haqqı və pensiyaların artırılmasının zəruriliyi barədə bəyanatı - bu bəyanatla müxalif olarkən də çıxış edirdi - populizmdən başqa bir şey deyil. Ölkədə əmək haqqı və pensiyaların artırılması gözənilmir. Göründüyü kimi, bütün şərtlər Ermənistanın durumunun ağır olduğunu deməyə əsas yaradır.

Müşahidələr göstərir ki, Ermənistan hakimiyyəti üçün atəşkəsi qoruyub-saxlamaq hava və su kimi vacibdir. Elə Ermənistanın müdafiə naziri Davit Tonoyanın əvvəl Qarabağa, sonra isə Naxçıvanla həmsərhəd mövqelərə baş çəkib hərbiçilərə atəşkəsi qorumaqla bağlı tapşırıq verməsi də bunu təsdiqləyir. Ermənistan hökuməti Azərbaycanla toqquşmalara getməyin onun sonu olacağını yaxşı anlayır. Ən azı daxilə hökm sü-

rən gərgin atmosfer fonunda İrəvan Qarabağ bölgəsində "sülh nağılları"ni səsəndirməyi vacib sayır. Elə N.Paşinyanın arvadı i Anna Akopyanın bir qrup Rusiya vətəndaşı olan qadınla Azərbaycanın işğal edilmiş Dağlıq Qarabağ bölgəsinə gəlməsi, buradan sülh çağırışı etməsi də həyata keçirilən planın tərkib hissəsi sayıla bilər.

Bu arada isə məlum olub ki, Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin növbəti görüşü bu ilin sonuna planlaşdırılır. "Trend"-in yaydığı məlumatda deyilir ki, bu ilin 26 sentyabr tarixində Nyu-Yorkda BMT Baş Assambleyasının 73-cü sessiyası çərçivəsində Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrlərinin iştirakı ilə baş tutan görüşündən sonra həmsədrlər tərəfindən verilmiş açıqlamada da qeyd edildiyi kimi, həmsədrlərin yaxın zamanda bölgəyə səfərinin həyata keçirilməsi və cari ilin sonunadək Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirləri arasında növbəti görüşün keçirilməsi nəzərdə tutulur. Görüşün detalları diplomatik kanallarla vasitəsilə razılaşdırılır.

Ancaq bəzi müşahidəçilər hesab edir ki, Azərbaycan Ermənistandakı gərgin atmosferdən maksimum yararlanmalıdır. Necə ki, 90-cı illərin əvvəllərində Ermənistan məhz Azərbaycandakı qarı-

ment səviyyəsində Azərbaycana müharibə də elan edib, lakin sülh yolunun məqbul olduğunu bütün beynəlxalq tribunallardan bəyanlayır. Parlament seçkiləri ilə bağlı isə istər Sərkisyanın partiyası, istər daşnaklar və ya Sarukyanın dəstəsi nə qədər demokratiya oyunu oynamağa çalışsalar da, əsas məqsəd özlərini qorumaqdır".

A.Nağıyev qeyd etdi ki, bundan başqa, Rusiya və Qərbin də öz maraqları var: "Paşinyanın həyat yoldaşı rusiyalı qadınlarla qanunsuz olaraq işğal altındakı torpaqlarımıza səfər edərək sülh istəyirsə, deməli, problemin həlli uzanacaq və belə bir hərəkət də məhz siyasi məqsəd daşıyır. Eyni zamanda artıq Ermənistanda siyasi qətlər, şəraitə nəzərət üstündə davalar qızışmaqdadır".

Politoloq "hərb, yoxsa sülh" dilemması qarşısında qaldığımız məqamda seçməli olduğumuz yol barədə bunları vurğuladı: "Bu gün baş verənlər göstərir ki, münaqişənin savaşı yolu ilə həllinə nə regional aktorlar, nə də beynəlxalq miqyasda təmsil olunan güclər imkan verəcək. Sadəcə olaraq, onlardan da istifadə edərək Ermənistana təzyiq göstərmək və danışıqlar yolu ilə bu məsələyə son qoymaq lazımdır. Bunun da ki, Ermənistanda parlament seçkiləri keçirilənə qədər həll ediləcəyi inandırıcı görünmür".

Las-Veqasda UFC turniri çərçivəsində keçirilən döyüşdə rusiyalı döyüşçü Həbib Nurməhəmmədov irland həmkarı Konor Makqreora qalib gələrək çempion titulu qoruyub saxladı. Döyüşü Azərbaycanda da izləyən az olmadı. Lakin döyüşdən sonra insanlar sosial şəbəkələrdə statuslar yazaraq, bu kimi yarışlarla bağlı fərqli fikirlər bildirdilər.

Bəzi şəxslər yazdılar ki, bu cür yarışların keçirilməsi doğru deyil və bu, cəmiyyətlərin kriminallaşması, insanların vəhşiləşməsinə gətirib çıxarır. Bu cür düşüncələr qeyd edirlər ki, Avropada it döyüşləri belə qadağan olunduğu halda nə üçün insanların pul üstündə ölüm-dirim savaşını təşkil edirlər...

Təbii ki, məsələ ilə bağlı əks fikirdə olanlar da az deyil. Onlar isə hesab edirlər ki, bu cür əyləncə xarakteri daşıyan çempionatlar hər zaman olub və davam etməlidir.

Məlumat üçün qeyd edək ki, UFC qarışıq döyüş növlərinin ilk beynəlxalq çempionatı kimi 12 noyabr 1993-cü ildə yaradılıb. Çempionatın təşkilatçısı Dana Vitedir. Yarışlar ABŞ-ın Las-Veqas şəhərində keçirilir. Bu günə qədər bir çox idmançılar bu çempionatda güclərini sınaayıblar və qalib olublar, bunlara misal olaraq məşhur Ciu-citsu döyüşçüləri yetirən Qreysi ailəsinin nümayəndəsi Roys Qreysi, Ken Şemrok, Anderson Silva, Corc Sen-Pier, Joze Aldu, Dominik Kruz və s. göstərmək olar.

Bu çempionatda da başqa idman yarışlarında olduğu kimi idmançılar öz çəkilişindəki idmançılarla döyüşürlər (120 kq, 93 kq, 84 kq, 77 kq, 70 kq, 66 kq, 61kq). Döyüşlər qəfəsdə keçirilir və bu qəfəs 8 küncü olur.

Çempionatı hakimlər idarə

Həbib və Konorun döyüşünə Bakıdan fərqli yanaşmalar

Sosioloq hesab edir ki, bu cür idman yarışlarına son qoyulmalıdır, idmançı isə fərqli düşünür...

edir, tanınmış hakimlərdən biri də Con Makkartidir. Döyüş başlamamış hakim idmançılara qadağan olunmuş zərbələri və qadağan olunmuş yerlərə zərbə vurmamağı başa salır və kənar şəxslər qəfəsdən xaric olduqdan sonra döyüşə başlamaq əmrini (fight) verir. Bu yarışlarda da qadağan olunmuş yerlərə zərbə vurmaq və xəsarət yetirmək olmaz, məsələn, gözə barmaq batırmaq, başın ənsə hissəsinə zərbə endirmək, onurğa sütununa zərbə endirmək və s. Yarışda qəfəsdə olan hakimdən başqa 3 hakim kənar-

dan oyunun gedishinə diqqət edir.

Yarış 3 hissədən, hər hissə isə 5 dəqiqədən ibarət olmaqla keçirilir, sonda əgər idmançıların heç biri nakaut və ya naqdaun vəziyyətinə düşməyibsə bu idmançıların hansının qalib olmasına yan hakimlər qərar verir.

Bu dünya şöhrətli idman yarışında güclü cinsin nümayəndələri ilə yanaşı zərif cinsin nümayəndələri də mübarizə aparırlar.

UFC çempionatında qalib elan olunmuş döyüşçüyə yarışın fəxri qızıl kəməri və pul mü-

kafatı verilir.

Sosioloq Əhməd Qəşəmoğlu bildirdi ki, əslində bu cür yarışlar keçirilməli deyil: "Bu cür döyüşlər bir zamanlar Amerika psixologiyasından doğan halların nəticəsidir. Bunlar da Amerikada bir müddət mövcud olan heyət tərzi ilə bağlıdır. Çünki qaçaq, quldur və digər bu kimi adamların hamısını Amerika-ya aparıb yığmışdılar. Onlarda da bu cür psixoloji hallar formalaşmışdı. Bəllidir ki, Şərqdə də hər zaman gülüş olub. Ancaq bu cür qəddarcasına vuruşmaq doğrudan

miyyətə, yarışmanın özü pul qazanmağa hesablanıb. O ki qaldı Həbibin döyüşdən sonrakı hərəkətinə, bu, idmançı etikasına sığışmayan davranış idi. Düşünürəm ki, nizamnamədə də bu cür hal olsun. İki nəfər gedib pul üçün döyüşürlər. Bu məsələdə titulu saxlamaq önəmlidir. Həmin titulu da arxasında pul dayanır. Döyüşü sivilizasiyaların döyüşü və birinin digəri üzərində qələbəsi kimi xarakterizə edənlər də var. Sadəcə olaraq, hərənin yanaşması bir cürdür. Mənim də döyüşlə bağlı statusum vardı. Yeni kim hansı tərəfdən istəyirsə, elə də qiymətləndirir. Həbibə döyüşdən sonra kəmərin taxılmaması da düşünürəm ki, doğru hərəkət idi. Çünki əksi baş versəydi, bunun fəsadı çox böyük olardı. Bu döyüşlərin tarixini qladiator döyüşləri ilə bağlayanlar da var. Əslində hər ikisi əyləncə üçündür. Ona görə də bu baxımdan bağlılıq tapmaq olar. Döyüşlərə hazırlaşmaq çox çətin bir haldır. Əsas məsələ burada pul qazanmaqdır. Ona görə də adi idmanla bunu qarışdırmaq olmaz. Burada qaydalarla görə şəxs boğulan zaman əlini vurmursa və bu yolla işarə vermirsə, o zaman boğulub öldüyü halda qarşı tərəfdə günah olmur. Ancaq işarə versə, o zaman döyüş dayanmalıdır".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Azərbaycanlılar niyə aqressivləşib?

Psixoloq Azad İsayadə: "Emosionallıq xalqımızın xarakterinə xasdır, aqressivlik isə yox"

Son illərdə cəmiyyətimizdə aqressiya, gərginlik hiss olunmaqdadır. İnsanların bir-birinə kobud davranması, gü-zəştə getmək istəməməsi, tənqiddə dözümsüz olması az qala adılşməyə başlayıb.

Vaxtaşırı sosial şəbəkələrdə, mətbuatda ictimai nəqliyyatda sürücü-sərnişin davalarını pik həddə çatdığına, zorakılıq, ağır qətl hadisələrinin artdığını görürük. Beləliklə, aqressiya cəmiyyəti öz ağışuna alıb desək, yanılmarıq.

Bəs səbəb nədir? Cəmiyyətimizdə aqressiya niyə bu həddə çatıb? Ümumiyyətlə, aqressiya Azərbaycan xalqının xarakterindən irəli gəlirmi?

Mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışan psixoloq Azad İsayadə qeyd etdi ki, emosionallıq Azərbaycan xalqının xarakterinə xasdır: "Bu özünü istər dava olayla-

rında, istərsə də əyləncələrdə göstərir. Amma aqressiyanın xalqımıza xas olduğunu demək doğru deyil. Məsələn, gürcülər bizdən daha aqressivdir. Ümumiyyətlə isə nəinki bizim cəmiyyətimizdə, bütün dünyada aqressiya artıb. İnsanlar bir-birini dinləməyə hazır deyil, həmin an reaksiya verməyə çalışır. Buna dünyada gedən siyasi proseslərin də təsiri var. Beləliklə, insanlarda şüuraltı belə bir fikir formalaşır ki, olaya aqressiv yanaşsa, daha haqlı olar, gücünü nümayiş etdirməsə, onu hər kəs zəif kimi qəbul edəcək və saire. Bu baxımdan aqressiya xeyli artıb. Qeyd etdiyim kimi, biz

bir-birimizi dinləmək istəmirik. Ünsiyyət zamanı tərəflər bir-birinə söz vermək istəmir. Yeni dinləməyə hövsələmiz

çatmır, əks tərəfi haqsız çıxartmağa çalışırıq. Bu da istər-istəməz aqressiyanın çoxalmasına səbəb olur".

Psixoloqun sözlərinə görə, aqressiyaya daha çox gənclərdə müşahidə olunur: "Çünki onlar daha çox maksimi-

malistdir. Onlar üçün hər şey ya ağ, ya da qaradır. Özünü təsdiq etmək istəyən, heyət təcrübəsi olmayan, aqressiya ilə rastaşmayan gənclər özləri də bilmədən olaylara çox aqressiv yanaşırlar".

Azad İsayadə onu da qeyd etdi ki, cəmiyyətdə aqressiyanın azalması üçün müəyyən təbliğat, maarifləndirmə işi aparılmalıdır: "Biz bir-birimizi dinləməliyik. Bunu da izah edənlər, nümunə göstərenlər olmalıdır. Məsələn, ictimai nəqliyyatda istər sərnişin, istərsə də sürücü tərəfindən tez-tez aqressiya ilə rastaşırıq. Bu halda olaya yalnız gülümsəməklə keçmək lazımdır. Lakin diqqət etsək görərik ki, küçədə insanların əksəriyyətinin üzü gülmür, zəhmildir, aqressiyaya hazırdır. Buna görə də, sadəcə, gülümsəmək lazımdır. Həyat qısa, hər şeyə reaksiya vermək olmaz. Biz qarşı tərəfi də anlamalı, başa düşməliyik".

□ Xalidə GƏRAY,
"Yeni Müsavat"

Ötən həftə ölkə ərazisində havalarda kəskin dəyişməsi istiliklə bağlı problemlər yaradıb. Sosial şəbəkələrdə qazın təzyiqinin aşağı olması ilə bağlı şikayətlər yazılır. İnsanlar bildirirlər ki, hər il eyni problemi yaşayırlar. Müvafiq qurumlar konkret tarixdə qış rejiminə keçdikləri üçün havalarda tez soyuyan zaman insanlar soyuqdan əziyyət çəkirlər.

Məlumat üçün qeyd edək ki, hər il "Azərtiliktechizat" ASC noyabrın 15-dən etibarən istiliyin verilişinə başlayır, qazxanalar işə salınır. Bu tarixdən öncə havalarda soyuq keçsə də heç bir istilik sistemi işə salınmır.

"Azəriqaz" İstehsalat Birliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri İbrahim Kərbalayev "Yeni Müsavat"a bildirib ki, qurumun qış rejiminə keçidi şərtidir:

"Azəriqaz" İstehsalat Birliyi olaraq havalarda soyuduğu zaman istehlakçıların təbii qazla olan tələbatı artırsa, verilən qazın həcmi artırılır. Bunun üçün hansısa tarixi gözləmirik. Birləşmə istər payız-qış mövsümündə, istərsə də digər aylarda abonentlərin tələbatına uyğun qazla təmin edilməsi üçün gündəlik iş aparılır. Onu da qeyd edim ki, 2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayı ərzində görülmüş məqsədyönlü işlər nəticəsində respublika ərazisində 2385.5 kilometr müxtəlif diametrlili yeni qaz kəmərləri çəkilib. Eyni zamanda 182.6 kilometr qaz kəməri əsaslı təmir edilib. Regionlar üzrə 71 qəsəbə, kənd və ya yeni salınmış yaşayış massivləri qazlaşdıraraq, təbii qazla təmin olunub. "Azəriqaz" İstehsalat Birliyi tərəfindən 2018-2019-cu illər üçün payız qış mövsümündə istehlakçıların dayanıqlı, fasiləsiz təbii qaz təchizatının təmin

Qış rejiminə keçid qaydalarının dəyişdirilməsi təklifi

İbrahim Kərbalayev

Nüsrət Qasimov

Ekspert: "Azərbaycandakı mövcud qaydalar istehlakçıların hüquqlarının pozulmasıdır"

edilməsi, təbii qazdan təhlükəsiz istifadə olunması və qaz təsərrüfatının ahəngdar fəaliyyətini təmin etmək məqsədilə Birlik tərəfindən tədbirlər proqramı işlənib-hazırlanıb. Bu tədbirlər planına uyğun olaraq qaz kəməri üzərində 531 ədəd qaztənzimləyici quraşdırılıb. 259 ədəd isə siyirtmə yenisi ilə əvəz olunub. Təmir olunmuş qaz xətləri isə dayaqlar üzərinə qaldırılıb. Hazırda da tərəfimizdə işlər davam etdirilir. Təqdimat planına uyğun olaraq isə may-oktyabr aylarını əhatə edir. Bütün bu görülən işlər istehlakçıların dayanıqlı,

təhlükəsiz təbii qazdan istifadə etmələri üçün həyata keçirilir".

Qazın təzyiqinin havalarda soyuq keçdiyi günlərdə zəifləməsi ilə bağlı xüsusilə də rayonlarda yaşayan sakinlər tərəfindən şikayətlər olur. İ. Kərbalayev söylədi ki, respublikanın bütün ərazilərində qaz verilişi nəzərdə saxlanılır və tələbat artdıqca, Bakı ilə yanaşı bölgələrdə də verilən qazın həcmi artırılır.

Ekspert Nüsrət Qasimov isə "Yeni Müsavat"a bildirib ki, istiliyin verilməsinin, kommunal sahədə qış rejiminə keçid

noyabrın 15-də başlaması məsələsi sovet dövrünə xasdır və təkrarlanmalı deyil: "Azərtiliktechizat" ASC-nin bu qaydanı davam etdirməsi də yanlış addımdır. Çünki dünyaya yanaşı Azərbaycanda da iqlimdə çox böyük dəyişikliklər baş verib. NASA-nın da yeni iqlim araşdırması ilə bağlı hesabatında qeyd olunub ki, 18-ci əsrdə müşahidə olunmuş "Mini buz dövrü" yenidən yaşana bilər. Ona görə də ayın 15-ni gözləmək düzgün deyil. Oktyabrın 20-də qar yağsa bəyəm camaat yorğana bürünüb oturmalıdır? Bu, doğru yanaşma deyil.

Havanın temperaturu aşağı düşsən kimi qazxanalar işə düşməlidir. Sovet dövründə ona görə noyabrın 15-i məsələsi vardı ki, o zaman vəziyyət başqa cür idi. Qeyri-standart qızdırıcılar mövcud idi. İnsanlar demir sobalardan istifadə edirdilər və bunların da heç birinin saygacı yox idi. Noyabrın 15-i olmamış insanlar həmin sobaları yandırdı və deyirdilər ki, yandırmamışıq. Ancaq indi həmin saygacı var. Kim istəyə lap avqust ayında da kombi yandırma bilər. Bunun heç kimə aidiyyəti yoxdur. Qazı satın, pulu alırlar. Ona görə də no-

yabrın 15-i məsələsi barədə danışmağa dəyməz. Sovet dövründə noyabr ayından aprel ayına qədər qış rejimi nəzərdə tutulurdu. Azərbaycan 4 iqlim zonasına bölünür. Məsələn, hazırda Quba ərazisində qar yağır, ancaq Bakıda gün çıxıb. Eləcə də Gədəbəyin dağ kəndlərində də havalarda kəskin şəkildə soyuyub. İndi bu ərazinin sakinləri nə etməlidirlər? Azərbaycandakı bu hal istehlakçıların hüquqlarının pozulmasıdır. Dünyanın heç bir yerində bu cür proses yoxdur. Məktəblər, bağçalar və digər iri qazxanalardan istifadə edən yerlərdə istilik vaxtında verilmədiyi üçün əlavə üsullara əl atırlar. Məsələn, 4 gözlü qaz sobasının üzərinə kərpic qoyurlar, ütü qoyub evi qızdırırlar. Bu zaman radon maddəsi ayrılır ki, bu da insan orqanizmi üçün olduqca zərərli. Eyni zamanda proses zamanı dəm qazı da ayrılır ki, bu da ölümlə nəticələnə bilər. İnsanlar istilik əldə etmək üçün elektrikdən istifadə etdikdə isə elektrik xətləri gücə düşür. Nəticədə transformatorlar yanır, yanğın hadisələri baş verir. Bu da faciə ilə nəticələnə bilər. Bütün bunların qarşısını almaq üçün 15 noyabr məsələsi ləğv olunmalıdır. İstilik hava soyuyanda verilmərsə, qaz təsərrüfatına da böyük güc düşür. Nəticədə bundan da istehlakçıların əziyyəti çəkirlər. Çünki təzyiq aşağı düşür".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

NASA bu il tarixin ən soyuq qışının olacağını deyir, alimlər isə...

Telman Zeynalov: "Kəskin soyuqlar 25-30 ildən sonra ola bilər"

"Qarşıda tarixin ən soyuq qışı yaşanacaq". Bu barədə NASA xəbərdarlığı yayıb. Qurumun nəşr etdiyi yeni iqlim araşdırmasına görə, yaz fəslini rekord istilərlə başlayan dünya tarixi bir soyuq hava şəraiti yaşayacaq. Hətta bu soyuqlar içində olduğumuz Kosmos Çağının "Buzlaq Çağı" olaraq xatırlanmasına gətirib çıxaraçaq qədər təsirli ola biləcək. Mütəxəssislər Günəşin ən xarici layındakı Günəş ləkələrini və dünyanın ən üst atmosfer təbəqəsi Termosferi araşdırıb. Nəticədə Termosferin soyuyub daraldığı, Günəş ləkələrinin qeyd edilmiş ən aşağı hərəkətilikdə olduğu təyin olunub. 11 illik dövrlər halında azalıb çoxalan bu ləkələr iqlim şəraitində təyinedici rol oynayır. Ləkələrin az və ya heç olmaması Yer temperaturuna təsir göstərir. Məlumatla görə, Termosfer Günəşdə olan ləkə hərəkətililiyi yüksək ol-

duqda temperatur isti, az olduqda soyuq olur. Mütəxəssislər Günəşdə bənzər bir yuxu mərhələsinə 18-ci əsrdə rast gəlindiyini, o dövrün tarixdə "Mini Buzlaq Çağı" olaraq yadda qaldığını xatırladaraq proses belə davam edərsə, bir neçə ay ərzində Kosmos Çağının rekord soyuğuna hazırlıqlı olmağımızı qeyd ediblər.

Xatırladaq ki, ötən il dəhşətli istilərin olacağı ilə bağlı proqnozlar verildirdi. Bu proqnozlar özünü bir qədər doğrultdu. Belə ki, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Dünya Meteorologiya Komitəsi (WMO) 2017-ci ilin qeydə alınan ən isti 3 il arasında yer aldığı bildirildi. Eyni zamanda 2016-cı ilin bütün dünyada bu günədək qeydə alınan ən isti il olduğu elan edilib.

Ümumiyyətlə, mütəxəssislər də qeyd edir ki, son 15 il ərzində anomal isti və soyuq dövrlər üstünlük təşkil edir. Bildirilir ki, bu, global iqlim dəyiş-

mələrinin regional təzahürləri ilə bağlıdır.

Bəs NASA-nın son xəbərdarlığı nə dərəcədə reallığı əks etdirir?

Milli Ekoloji Proqnozlaşdırma Mərkəzinin rəhbəri, ekoloq alim Telman Zeynalov bu barədə "Yeni Müsavat"a danışdı. Ekoloq qeyd edib ki, NASA-nın proqnozlarına inanmaq olmaz:

"NASA Amerikanın həm hərbi, həm də elmi ocağıdır. O qurum hərbi cəhətdən atmosferlə bağlı prosesləri öyrənir, süni surətdə qasırğa, tufan yaradır, meşə yanğınları törədir, sonra isə söndürür. Beləliklə, insanların bu cür təbiət hadisələrinə necə uyğunlaşdığını öyrənir. Bunun üçün də vaxtaşırı proqnozlar verir. Halbuki bu proqnozları heç kimsə dəqiq bilməz. Yeni NASA-nın verdiyi proqnozlara inanmaq olmaz.

Qeyd edim ki, hər 70 ildən bir dünyada hava iqlimi

dəyişir. Biz hazırda bu 70 ilə yaxınlaşırıq. Əgər əvvəlcə havalarda isti keçirdisə, indi artıq yavaş-yavaş, tədricən soyumağa başlayır. Təsəvvür edin ki, indi oktyabrın ilk günləridir, insanlar artıq pencək geyinməyə başlayır. Təbii ki, havalarda soyuyur, isinir, bu, təbiətin qanunudur. Kəskin soyuqlar 25-30 ildən sonra ola bilər.

Azərbaycana gəldikdə isə ölkəmizdə olan iqlim qurşaqlarına görə bizdə heç vaxt nə kəskin soyuqlar, nə də istilər müşahidə olunmur. Havalarda isinməsi və yaxud soyuması mülayim şəkildə özünü büruzə verir".

Xatırladaq ki, oktyabrın əvvəllərindən başlayaraq bir çox ölkələrdə, o cümlədən Azərbaycanda gözlənilməz soyuq

hava şəraiti müşahidə olunmaqdadır. Belə ki, oktyabrın 6-dan havanın temperaturu 5-6 dərəcə aşağı enib, bəzi rayonlarda şimşək çaxıb, arabir yağış yağır, Quba rayonunun Xınalıq, Dalqaya, Zıxır və digər yüksək dağlıq kəndlərində isə qar yağır.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentinin məlumatına görə, oktyabrın 9-da Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişkən buludlu olacağı, arabir tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Lakin səhər bəzi yerlərdə qısamüddətli yağış yağacağı ehtimalı var. Cənub küləyi əsəcək.

Havanın temperaturunun Abşeron yarımadasında gecə 15-17, gündüz 18-22, Bakıda gecə 15-17, gündüz 19-21 dərəcə isti olacağı gözlənilir.

Azərbaycanın rayonlarında oktyabrın 9-da hava şəraitinin əsasən yağmursuz keçəcəyi, lakin gündüz bəzi dağlıq ərazilərdə qısamüddətli yağış yağacağı ehtimalı var. Səhər ayrı-ayrı yerlərdə duman olacaq. Şərq küləyi əsəcək.

Havanın temperaturu gecə 12-17, gündüz 19-24, dağlarda gecə 3-7, gündüz 8-13 dərəcə isti təşkil edəcək.

□ Xalidə GƏRAY,
"Yeni Müsavat"

"Turist ölümü dünyanın hər yerində baş verir"

«Bakcell» daha bir iri karyera sərgisində iş müşahibələri keçirib

Azərbaycanın ilk mobil operatoru və ən sürətli mobil internet provayderi «Bakcell», oktyabrın 5-də "Geniş imkanlara kiçik addımlarla" devisi altında Baku City Circuit (BCC) Akademiyası və Azərbaycanda Amerika Ticarət Palatasının ("AmCham") birgə təşkil etdiyi karyera sərgisində aktiv iştirak edib.

BCC Akademiyasında keçirilən tədbirdə 40-a yaxın aparıcı şirkət gənc mütəxəssislərə karyera imkanları və təcrübə proqramları barədə məlumat təqdim edib.

Tədbir zamanı iştirakçılara «Bakcell» şirkətinin satış və marketinq departamentlərində mövcud olan vakansiya və təcrübə imkanları barədə geniş məlumat verilib. Şirkət nümayəndələri işaxtaranlar və potensial namizədlərlə müşahibələr keçirib. Tədbirdə quraşdırılmış «Bakcell» stendi hər zaman olduğu kimi iştirakçılar tərəfindən böyük maraqla qarşılanıb. Ümumiyyətlə, sərgidə Formula 1 Azərbaycan Qran Prisi və digər mühüm tədbirlərdə iştirak etmiş könüllülər daxil olmaqla 900-dan çox tələbə iştirak edib.

Özünün genişmiqyaslı korporativ sosial fəaliyyətinə görə seçilən «Bakcell» şirkəti, Azərbaycan gənclərinin təhsili və peşakar inkişafını diqqət mərkəzində saxlayır və gənc mütəxəssislərin məşğulluğunun inkişaf etdirilməsinə böyük töhfə verir. Təkcə cari il ərzində şirkət bir sıra iri karyera sərgisində iştirakla yanaşı özünün ənənəvi yay təcrübə proqramını elan edib və gənclərin karyera və təhsilində dəstək məqsədini daşıyan digər layihələri uğurla həyata keçirib.

«Bakcell» şirkəti gənclərin təhsil almasına və karyera qurmasına dəstək göstərmək və beləliklə Azərbaycan gənclərinin parlaq gələcəyinə öz töhfəsini verməyə yönəlməmiş uğurlu fəaliyyətini davam edəcək.

Elan

Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Şərif Şərifzadə küçəsi 3159-cu məhəllə, bina 196, 248 sayılı mənzilin sakini Qarayeva Nəzakət Böyükkişi qızı ilə SAZİ MMC şirkəti arasında bağlanan müqavilənin əsli itdiyi üçün etibarsız sayılır.

"Turistlərin ümumi etik davranış qaydaları var, bunlar yerinə yetirilərsə, xoşagəlməz hadisələrin sayı azalar" - ekspert

Son vaxtlar ölkəmizə gələn turistlərin, xüsusən də ərəblərin qəfildən ölməsi və yaxud bədbəxt hadisə qurbanı olması ilə bağlı statistika artmaqdadır. Son olaraq Qəbələdəki hadisəni xatırladaq. Belə ki, bir neçə gün öncə burada ərəb turistlərin qaldığı evdə yanğın hadisəsi yaşandı. Yanğın nəticəsində ailənin 23 yaşlı qızı yanaraq ölüb, 6 nəfər isə yaralanıb. Ölənlər və yaralanan şəxslər bir ailənin üzvləri olub. Həmin evi ərəb turistlərə təklif edən makler Mahizər Sərdərovanın sözlərinə görə, ailə Suriyadan olan ərəblərdir: "Ata, ana, onların 3 qızı, 1 oğlan və 1 azyaşlı körpə olublar. Məlumatla görə, evdə ütü elektriklə təxvil vəziyyətində qalıb və yanğın ütdən başlayıb".

Təxminən 10 gün əvvəl isə Sumqayıtın H.Z. Tağıyev qəsəbəsində Rusiya əsilli Azərbaycan vətəndaşları olan turistlərin birində ərəb turist mədə dəşilməsi nəticəsində dünyasını dəyişmişdi.

Qeyd etdiyimiz kimi, son vaxtlar bu cür hadisələrlə tez-tez rastlaşırıq. Bəs turistlərin bu və ya digər səbəblərdən ölməsi və yaxud xəsarət almaması yerli turizmə mənfi təsir göstərə bilərmi?

Azərbaycan Turizm Assosiasiyası sədrinin müşaviri Müzəffər Ağakərimov mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat" a danışdı:

"Əlbəttə ki, hər bir hadisə turizmə təsir göstərə bilər. Lakin bu hadisələrin nədən baş verdiyini daha çox hüquq-mülkiyyət orqanları daha yaxşı bilir və bu cür hadisələr bütün ölkələrdə baş verir. Digər tərəfdən, mütləq şəkildə xüsusən də ərəb turistləri ilə bağlı həm ərəb ölkələri, həm də Azərbaycan tərəfindən turizm şirkətləri məsələni tənzimləməlidir. Sual olunur ki, ərəbləri qarşılayan turizm şirkətləri ilə maraqlandırmə işləri aparılırmı, qrup və yaxud fərdi şəkildə ekskursiya proqramları tərtib olunurmu, onların sığortası varmı, digər təhlükəsizlik məsələləri danışılırmı? Gördüyünüz kimi, qarşıda çox məsələlər durur. Turizm şirkətləri bu-

nunla bağlı çox ciddi şəkildə düşünməlidir. Eyni zamanda turistlərlə bağlı müqavilələrin necə bağlandığı, hotellərin turistlərə necə xidmət göstərdiyi araşdırılmalıdır".

Ekspert qeyd edib ki, bütün bu məsələlərlə yanaşı ən əsas ölkəmizə gələn turistlərə daxili qaydalar izah olunmalıdır:

"Çünki gələn turistlərin böyük qismi ilk dəfə ölkəmizə sə-

fər edənəndir. Bəs onların Azərbaycan haqqında məlumatı varmı? Ümumiyyətlə, turistlərin ümumi etik davranış qaydaları var ki, bu da Ümumdünya Turizm Təşkilatı tərəfindən təsdiq və tətbiq olunub. Bu yöndə geniş, ətraflı işlər görülməlidir. Bütün bunlar yerinə yetirilərsə, qeyd olunan xoşagəlməz hadisələrin də sayı azalar".

Xalidə GƏRAY,
"Yeni Müsavat"

Xırdalanda yol çökdü, yük maşını çuxura düşdü

Xırdalanda yağış suları yolun çökməsinə səbəb olub. "Trend" in məlumatına görə, hadisə şəhərin Qalubiyə küçəsində baş verib. Abşeron Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının Xırdalan şəhər inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəsi Rafiq Yusubov bildirib ki, çökməyə səbəb Xırdalanda aparılan su-kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması olub:

"Hazırda Xırdalanda su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidənqurulması işləri aparılır. Hadisə baş verən yerdə bir neçə gün öncə qazıntı işləri gedirdi. İşlər bitdikdən sonra həmin yerə asfalt örtüyü çəkilmişdi. Orada kanalizasiya lyukları yenidən qoyulub və hələ asfalt bərkiməmişdi. Ötən gecə yağın yağış suları da sızaraq asfaltın altına yığılıb. Bu səbəbdən də yol çökdü".

Qeyd edək ki, çökən yolda yük maşını olub. Hadisə nəticəsində ağırtonnajlı maşın çuxura düşüb.

İyul ayında Bakıdakı hotel-

Bir neçə gündür ki, Azərbaycanda işsizlərin sayı ilə bağlı rəqəmlər sosial şəbəkələrdə böyük müzakirələrə səbəb olub. Rəqəmləri yazanlar bildirirlər ki, məlumatı Dövlət Statistika Komitəsi yayıb. Məlumatda bildirilir: “Ölkədə ən çox işsiz Bakı şəhərindədir. Paytaxtda 18 553 nəfər işsiz var ki, bu da ümumi işsizlərin 52%-idir. Sumqayıtda isə 1 266 nəfər işsiz qeydə alınıb. Ölkədə ən az işsiz olan rayon kimi isə aşağıdakılar qeyd olunub: Tovuz rayonu (6 nəfər), Goranboy rayonu (4 nəfər), Ağstafa rayonu (3 nəfər), Daşkəsən rayonu (3 nəfər), Balakən rayonu (3 nəfər), Qəbələ rayonu (3 nəfər), Astara rayonu (1 nəfər), Qusar rayonu (1 nəfər), Beyləqan rayonu (1 nəfər), Ağcabədi rayonu (1 nəfər).

Azərbaycanda iqtisadi fəal əhəlinin sayı 5 mln. 12,7 min nəfər qeyd edilirdi. 2018-ci ilin 1 avqust statistikasında isə qeyd edilib ki, Azərbaycanda iqtisadi fəal əhəlinin sayı 5 milyon 120,8 min nəfər olub və onlardan 4 milyon 869,2 min nəfərini məşğul əhali təşkil edib.

2016-cı il dekabrın 1-i vəziyyətinə müddə ilə işləyənlərin sayı 1 mln. 514,4 min nəfər, o cümlədən iqtisadiyyatın dövlət sektorunda 889,5 min nəfər, qeyri-dövlət sektorunda isə 624,9 min nəfər təşkil edib. İqtisadiyyatın neft sektorunda 34,2 min

baxımından çox vacibdir. Bu gün inşaat sektorunda yəni-dən canlanma yaranarsa, nəticə etibarilə bu, məşğulluğun təminatına müsbət təsir göstərər. Nəticədə işsizlərin sayı da azalar. İnşaat sektorunda nisbətən az ixtisaslı və ixtisasız işçilərin işlə təmin olunması vacibdir. Çünki burada xüsusən ixtisasız işçilərə tələb xeyli dərəcədə yüksəkdir. Bu kontekstdən də qeyd etdiyimiz sektorda canlanma baş verərsə, məşğulluq və işsizliyin sayı azalar. Ona görə də növbəti il büdcədən inşaat sektoruna ayrılacaq dövlət büdcəsindən vəsaitlərin sayı daha çox olacaq. Çünki inşaat sektorunda özəl sektor və xüsusən də özəl maliyyələşmə 2014-cü ildən sonra xeyli azalıb. Dövlətin sərmayəsi hesabına inşaat sektorunda 2018-ci ildə canlanmanı müşahidə etmişik. Növbəti illərdə də dövlət büdcəsindən bu istiqamətdə vəsaitlərin ayrılması vacib olacaq. 2019-cu ildə də ayrılan vəsaitlərin həcmi çox olacağına bu, işsizliyin azalması, məşğulluğun təmin edilməsinə pozitiv təsir göstərəcək. O baxımdan sektorlarda canlanmasının müşahidə edilməsi işsizliyin azaldılması baxımdan çox vacibdir. Növbəti illərdə büdcədən bir başa iş yerlərinin yaradılmasına da vəsaitlərin ayrılmasına ehtiyac var. Belə olarsa işsizlərin sayının azaldılması baş verə bilər”.

□ Əli RAİS,
“Yeni Müsavat”

Azərbaycanda işsizlərin rəsmi sayı açıqlandı

Ekspert: “İnşaat sektorunda canlanmanın yaranması məşğulluğun təmin edilməsi baxımından çox vacibdir”

Uzun müzakirələrdən sonra Dövlət Statistika Komitəsi Report-a açıqlama verərək bildirib ki, sosial şəbəkələrdə yayılan rəqəmlər Azərbaycandakı işsizlərin sayını göstərmir. Bildirilib ki, həmin rəqəmlər işsizlikdən sığorta ödənişi alanlara aiddir:

“Rəsmi məlumatlara görə, sentyabr ayının 1-i vəziyyətinə ölkədə 35 440 nəfər işsiz statusu alan şəxs var. Azərbaycanda olan rəsmi işsiz statusu alanların sayı isə qeyd olunan rayonlar üzrə aşağıdakı kimidir: Tovuz rayonu üzrə 230,

Goranboy rayonu üzrə 174, Ağstafa rayonu üzrə 151, Daşkəsən rayonu üzrə 3, Balakən rayonu üzrə 181, Qəbələ rayonu üzrə 127, Astara rayonu üzrə 92, Qusar rayonu üzrə 95, Beyləqan rayonu üzrə 170, Ağcabədi rayonu üzrə

313 nəfər.

“Yeni Müsavat” olaraq öyrəndik ki, 2017-ci ildə məşğulluq xidməti orqanları tərəfindən ölkə üzrə rəsmi işsiz statusu verilmiş şəxslərin sayı 33 min nəfər olub. Ötən ilin statistikasına görə,

nəfər, qeyri-neft sektorunda isə 1 mln. 480,2 min nəfər çalışıb.

“Yeni Müsavat”a danışan iqtisadçı Vüqar Bayramov bildirib ki, işsizlərin sayı statistika elan olunan daha çoxdur: “Həm qeyri-dəqiq məşğulluq var, həm də işsiz-

təklənməsinə və aqrar sektordakı iş yerlərinin qorunub saxlanmasına ehtiyac var. Ancaq sözsüz ki, əhəlinin çox məşğul olduğu sahələrdən biri də inşaat sektorudur. İnşaat sektorunda canlanmanın yaranması məşğulluğun təmin edilməsi

Şərab ixracı artır, üzümündə isə çətinlik var

Tariyel Pənahov: “İmkan vermirlər ki, bu işlə institut məşğul olsun”

Azərbaycanda üzümçülük və onun məhsulu olan şərab istehsalı sahəsində ciddi irəliləyişlər qeydə alınmaqdadır. Belə ki, dünyada keyfiyyətli texniki üzüm sortlarının əkilib-berildiyi örazilərdən biri də Azərbaycandır. Azərbaycan “Bayanşirə”, “Mədrəsə”, “Şirvanşahi”, “Xindoqnu”, “Həməşərə”, “Mələyi”, “Xərçi”, “Qara aldərə”, “Dəvəgözü” və s. kimi yüksək keyfiyyətli yerli (aborigen) texniki üzüm sortları ilə məşhurdur.

46 ölkənin, o cümlədən Azərbaycanın da üzv olduğu Beynəlxalq Üzümçülük və Şərabçılıq Təşkilatının (OIV) məlumatına görə, dünyada hər il 2,7 milyard dekalitrdən artıq üzüm şərabı istehsal edilir. Ən çox şərab istehsal edən ölkələr İtaliya, Fransa, İspaniya, ABŞ, Avstraliya, Argentina, Çin, CAR, Çili, Almaniya və Portuqaliyadır. Son dövrdə şərab istehsalında 1-2 faiz civarında azalma müşahidə edilir. Beynəlxalq tədqiqatların əksəriyyətində bunun səbəbi kimi dünyada baş verən kəskin iqlim dəyişiklikləri göstərilir.

Dünya üzrə şərab və şərabçılıq məhsullarının ixracı təqribən 1 milyard dekalitr təşkil edir. Ən çox məhsul ixrac edən ölkələr isə İspaniya, İtaliya, Fransa, Çili, Avstraliya, CAR, ABŞ, Almaniya, Portuqaliya, Argentina, Yeni Zelandiya və Moldova hesab olunur. Eyni zamanda son onillikdə Almaniya, Böyük Britaniya, ABŞ, Fransa, Çin, Kanada, Rusiya, Niderland, Belçika, Yaponiya, İsveç və İsveçrə də yüksək idxal həcmli ilə seçilir.

Apanlan təhlillər göstərir ki, son illərdə şərabın orta qiyməti,

mənşə ölkəsindən asılı olaraq, kifayət qədər fərqlidir. Belə ki, dünyanın əsas şərab ixracatçısı olan Fransadan ixrac edilmiş 1 ton şərabın orta FOB qiyməti təqribən 6,3 min dollar, İtaliyadan - 3 min dollar, İspaniyadan - 1,3 min dollar, Çildən - 2 min dollar, Avstraliyadan - 1,7 min dollar, ABŞ-dən - 4,1 min dollar, habelə Gürcüstandan - 3 min dollar, Moldovadan - 0,8 min dollar, Türkiyədən - 2,4 min dollar, Rusiyadan - 1,1 min dollar, Belarustan - 1,9 min dollar və Qazaxıstandan - 3,2 min dollar olduğu halda, Azərbaycandan ixracda bu göstərici 1,2 min dollar təşkil edir.

Son illərdə dövlət tərəfindən şərab ixracına bir sıra istiqamətlərdə dəstək verilir. Belə ki, Nazirlər Kabinetinin 2016-cı ilin oktyabrında qəbul etdiyi qərara əsasən, ixrac olunan şərab və şərabçılıq məhsullarının qlobal rəqabət qabiliyyətinin artırılması, ixracatçıların dəstəklənməsi məqsədilə ixrac dəyərinin 6 faizi miqdarında ixrac təşviqinin ödənilməsinə başlanılıb.

Bununla yanaşı, investisiya təşviqi sənədi almış şərab istehsalçıları Vergi Məcəlləsi və “Gömrük tarifi haqqında” Qanu-

na əsasən 7 il müddətində qazandıqları mənfəətin 50 faizinə görə mənfəət vergisini, həmçinin bu müddət ərzində idxal etdiyi texnika, texnoloji avadanlıq və qurğulara görə ƏDV və gömrük rüsumunu, eləcə də əmlak vergisini və mülkiyyətində və ya istifadəsində olan müvafiq torpaqlara görə torpaq vergisini ödəməkdən azaddırlar.

Bu tədbirlər nəticəsində Azərbaycanda şərab və şərabçılıq məhsullarının istehsalı 2017-ci ildə 1 milyon dekalitri ötürüb ki, onun da 375 min dekalitri ixrac edilib. Şərab məhsullarımız əsasən Rusiyaya (338 min dekalitr) və Çinə (27 min dekalitr) göndərilir.

Bu il İqtisadiyyat Nazirliyi yanında İxracın və Investisiyaların Təşviqi Fondunun (AZPROMO) dəstəyi ilə Çinin Urumçi şəhərində Azərbaycanın Şərab evi açılıb.

Nazirlikdən “Yeni Müsavat”a verilən məlumata görə, yaxın zamanlarda Çinin Şanxay şəhərində də Şərab evinin açılması nəzərdə tutulur. Daha bir şərab evi Rusiyanın Həştərxan şəhərində açılacaq. Bundan əlavə, şərab ixracatçıları müxtəlif ölkələrə təşkil edilən demək olar ki, bütün ixrac missiyalarında təmsil edirlər. Onların beynəlxalq səviyyədə keçirilən sərgilərdə iştirakına da dəstək verilir. Belə ki, Çində keçirilən sərgidə “Savalan” şərabı qızıl medal alıb. Sonuncu dəfə

Moskvada keçirilən beynəlxalq qida sərgisində şərabçılar xüsusi stendlə təmsil olunublar.

Nazirlikdən verilən məlumata görə, ölkədə ixracatçılara verilən ixrac təşviqinin 45 faizə yaxını üzüm şərabı və digər spirtli içkilərin payına düşür.

Azərbaycanın Belarus, Ukrayna və Latviyada yaradılmış ticarət evlərində yerli şərab məhsullarımız nümayiş olunur.

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi Üzümçülük və Şərabçılıq Elmi-Tədqiqat İnstitutunun direktoru, texnika elmləri doktoru Tariyel Pənahov deyir ki, 2011-ci ilin dekabrında “2012-2020-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında üzümçülüğün inkişafına dair Dövlət Proqramı”, bu ilin mayında isə “2018-2025-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında şərabçılığın inkişafına dair Dövlət Proqramı” qəbul edilib. Xüsusilə şərabçılığın inkişafı ilə bağlı proqram çərçivəsində mühüm işlərin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur: “Ən mühüm tədbirlər-

masi nəzərdə tutulur. Biz bu gün xaricdən böyük həcmdə şərab idxal edirik. Bu, yolverilməzdir. Özümüzdə bu qədər potensial olduğu halda, niyə xaricdən alaıq? Azərbaycan şərabları heç də keyfiyyətinə görə digər ölkələrin məhsulundan geri qalmır. Sadəcə, təbliğati qurmaq, məhsulları tanımaq lazımdır. Bəzən elə olur ki, Azərbaycan şərabının üstünü-başını bəzəyib xarici məhsul kimi satırlar. Bu yaxınlarda Almaniya bir professor gəlmişdi. Özü ilə 7-8 Avropa şərabı gətirmişdi. Müqayisə etdik, gördük ki, bizim məhsullar onlardan qətiyyən geri qalmır”.

T.Pənahov deyir ki, hazırda şərabçılıq sahəsində mövcud olan çətinliklərdən biri məhsulların ekspertizası və dequstasiyası sahəsində dəqiqliyin olmasıdır: “Bu işlə elmi institut məşğul olmalıdır. Dünyanın hər yerində, elə bəyənmediyimiz Rusiyada da belədir. Laklin bizdə imkan vermirlər ki, bu işlə institut məşğul olsun. Alimlər, mütəxəssislər qalıb kənarda, hərə çalışır öz əlinə keçirsin bu sahələri. Ölkənin Üzümçülük və Şərabçılıq Elmi Tədqiqat İnstitutu varsa, bu işi o icra etməlidir”.

Onu da qeyd edək ki, ölkə mətbuatında üzüm istehsalçıların öz məhsullarını ixrac etməkdə çətinliklə üzləşdiklərinə dair məlumatlar yayılıb. Bildirilir ki, əsas ixrac ölkəsi olan Rusiyaya məhsul aparandan zaman irihəcmli gömrük rüsumunun alınması qiymətlərin bahalaşmasına gətirib çıxarır ki, bu da bazar rəqabətində geri qalmasına səbəb olur. T.Pənahov deyir ki, Azərbaycandan məhsul ixracı gömrük rüsumundan azaddır: “İdxal edən ölkənin rüsumuna isə biz qarşı bilmərik. Şərab istehsal edən ölkələrin hamısı çalışır ki, daxili bazarını qorusun”.

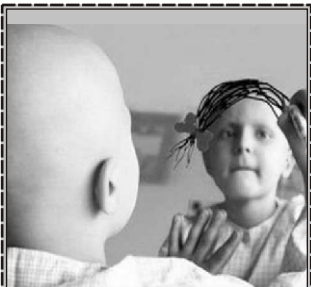
□ Dünya SAKIT,
“Yeni Müsavat”

MÜSAVAT

Son səhifə

N 202 (7101) 9 oktyabr 2018

Qusması xərçəng xəstəsi olduğunu üzə çıxardı

12 yaşlı Tia Leveyn 4 həftə öncə məktəbdə qusmağa başlayanda müəllimləri onun mədəsini soyuğa verdiyini təxmin edərək evə buraxıblar. "Daily Mail"-in xəbərinə görə, Tia səhəri gün yaxşılaşmadığı üçün xəstəxanaya aparılıb. Qan testləri balaca qızda müalicə oluna biləcək növdən xərçəng xəstəliyinin olduğunu üzə çıxarıb. Ancaq 3 gün sonra məlum oldu ki, bu, xərçəngin ağır növlərindən biridir. Şiş uşağın böyrəklərinə və boynuna qədər yayılıb. Tianın Amerikada müalicə alması gərəkib, amma getməzdən öncə sümük müalicəsi alması lazım olub. Bu müalicə zamanı balaca qız daxili qanaxma keçirib və böyrəkləri sıradan çıxıb. Dializə ehtiyacı olan Tiaya həkimlər müdaxilə etməyə çalışıb, amma qan problemi özünü qabarıq göstərdiyi üçün reanimasiyaya aparılıb. Həkimlər Tianın həyatda qalma ehtimalının 5 faiz olduğunu bildiriblər. Amma buna rəğmən yaxınları böyük ümidlə qızın oyanmasını gözləyirlər.

Bu pişik həm də vampirdir

İnstaqram sosial şəbəkəsində Monk adlı qara pişik böyük populyarlıq qazanıb. Onun məşhurlaşmasına səbəb isə dişlərinin anormal quruluşu olub. Dişləri pişiyi vampirə bənzədir. Pişik sahibinin sözlərinə görə, onun heyvanı heç də bu defektindən əziyyət çəkmir. Pişiyin Nyu-Yorkda yaşayan sahibi onun üçün tarixdəki ən məşhur vampirin - Drakulanın kostyumunu hazırladı. Qəbiristanlıq fonunda çəkilən fotosessiya isə bu obrazı tamamilə tamamlayıb. Hazırda Monka və onun qardaşı Binanın səhifəsinə 88 min istifadəçi abunə olub.

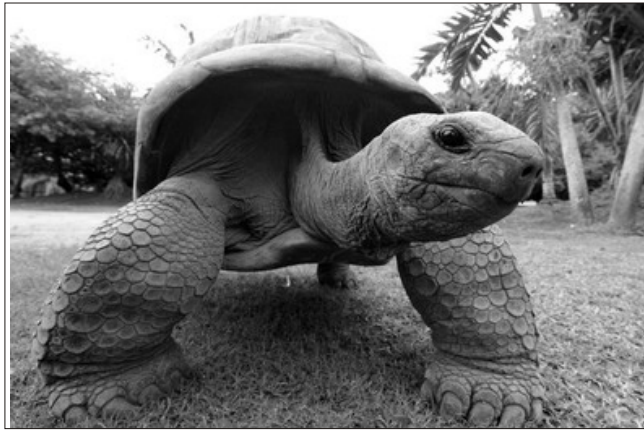

2016-cı ildə məlum olmuşdu ki, dörd yaşlı Rori adlı pişiyin dişləri tibbi səbəblərə görə çıxarılıb. Bunun nəticəsi olaraq pişik sosial şəbəkədə xeyli populyarlıq qazanmışdı.

Yüzə yaxın tısbağanı oğurladılar

Qalapaqos adalarında yüzə yaxın nəhəng tısbağa "itkin düşüb". Xəbərdə qeyd edilib ki, 27 sentyabrda Qalapaqos parkından yox olma təhlükəsi altında olan 123 nəhəng tısbağa oğurlanıb. Bununla əlaqədar olaraq Qalapaqos adası prokurorluğu vəhşi flora və fauna ilə bağlı cinayət məəcəlləsinin 247 maddəsi əsasında cinayət işi açıb. Qeyd edilir ki, bu istintaqla bağlı informasiya gizli saxlanılır. Arnaldo Tupiza mərkəzi 1993-cü ildə nəhəng tısbağaların beş növünün inkişafı üçün yaradılıb. Oğurluq hadisəsindən öncə Arnaldo Tupizada 330 növ tısbağa var idi.

Bundan öncə avqust ayında Nikaraquadakı çimərlikdə köməksiz dəniz tısbağasının oğurlanması videoya düşmüşdü. Brakonyer tətillik edənlərin gözü qabağından tısbağanı aparmışdı.

Narkotacirləri helikopterlərdən öldürdülər

Braziliyada narkotik maddə satan qrupun 4 üzvü maşında gedərkən qarışma hadisə yaşanıb. Belə ki, maşınların musiqisini sonuna qədər açıb əylənərək bir dostları da o anları facebook vasitəsilə canlı yayımlayıb. Anıdan musiqi səsi silah səsləri ilə əvəzlənib. Gənclər musiqinin səsinə sonuna qədər açıqları üçün onları izləyən helikopterlərin səsinə eşitməyiblər. Mərmilərin şiddətinə görə telefonla canlı yayım edən gəncin ölümləndən telefon düşüb. Görüntünün yox olmasına baxmayaraq, silah səsləri davam edib. Hadisə nəticəsində maşında olan üç nəfərin həyatını itirdiyi, bir nəfərin isə ağır yaralandığı bildirilib. Gənclərin uzun bir müddətdir narkotik satıcılığı etdiyi və polis tərəfindən təqib edildikləri qeyd olunur. Görüntülərin yayımlanmasından sonra narkotik satıcılarını atəşə tutan polis vətəndaşların rəğbətini qazanıb.

QOÇ - Əgər daxilinizdə paxıllıq və eqoistlik varsa, qısa zamanda ondan təmizlənin. Yoxsa xoş məqamlar sizdən uzaqlaşacaq. Əgər bunu bacarsanız, uğurlu bir gün yaşayacaqsınız.

BUGA - Astroloji göstəricilər bu təqvimə böyük ümidlərlə yanaşdığınızı bəyan edir. Bunun üçün ilk öncə enerjinizi münasibətləri yaxşılaşdırmağa yönəldin. Boş məsrəflərə isə ciddi pul xərcləməyin.

ƏKİZLƏR - Maliyyə problemlərinizin artdığı bu ərəfədə özünüzü üzüməməlisiniz. Çünki Göy qübbəsi bunun qısa zamanı əhatə edəcəyini bildirir. Bu gün konkret olaraq ailə üzvlərinizlə ilgilənir.

XƏRÇƏNG - Ümumi məziyyətlərinə görə düşərlə gün hesab etmək olar. Bir tərəfdən maraqlı insanlarla görüşləriniz, digər tərəfdən şəxsi işlərinizdə baş qaldıran müsbət dönüş sizi sevindirəcək.

ŞİR - Saat 11-12 və 19-20 aralığı sizin üçün bir qədər mübahisəli keçə bilər. Həmin zamanlarda maksimum təmkin nümayiş etdirin. Günün qalan hissəsini normal başa vuracaqsınız. Təcrübəniz olmayan işlərə girişməyin.

QIZ - Sağlıq durumunuz imkan versə, bu gün paralel olaraq bir neçə işin öhdəsindən gələ biləcəksiniz. Şəxsi həyatınıza hakim kəsilən problemlərə də işıq düşəcək. Özünüzü daha çox sevgiyə həsr edin.

TƏRƏZİ - Mənfi enerjili Ay gün boyu sizin bürcdə bərqərar olduğu üçün ilk növbədə səhhətinizlə bağlı problemlər yarana bilər. Odur ki, orqanizminizə uyğun olmayan işlərdən uzaq olun. Əsəblərinizi qoruyun.

ƏQRƏB - Oktyabrın bəxtinizə düşən ən uğurlu günü artıq yetişib. Elə isə boş dayanmağa lüzum yoxdur: bütün cinahlardan hərəkətə keçin. Xüsusən də fəaliyyətlə bağlı uğurlu məqamlarınız artacaq.

OXATAN - Ulduzların düzümü xoş məqamların şahidi olacağını bəyan edir. Lakin bu kimi şansları qaçırmamaq üçün özünüzü də aktivlik göstərməlisiniz. Azyaşlılara xüsusi diqqət yetirin.

OĞLAQ - Naharaqədərk müddəti neytral şəkildə başa vurmağa çalışın. Çünki göstərilən ərəfədə müəyyən xoşagəlməzliklər baş verə bilər. Xüsusən də pulla bağlı söhbətlərdə ehtiyatlı olun.

SÜTÖKƏN - Göy qübbəsi ilk növbədə maddi durumunuza müsbət təsir göstərəcək. Saat 12-dən başlayaraq əsas vaxtınızı yalnız bu amilə ayırın. Ağılınız kəsməyən işlərə isə girişməyin. Axşam təmiz havada çox gəzinin.

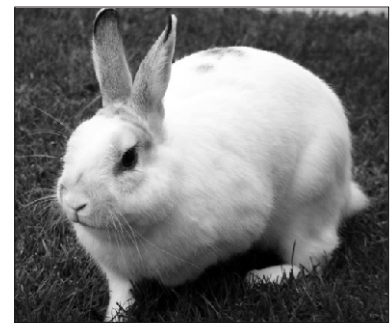

BALIQLAR - Astronomik mənzərənin gərginliyi fəaliyyət istiqamətində bəzi planlarınızı təxirə salmağı tövsiyə edir. Ümumiyyətlə bu gün risk etməyin. Münasibətlərdə isə qarşı tərəfin emosiyalarına təmkinlə yanaşın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Dovşan sağ qalsın deyə həyatını təhlükəyə atdı

Amerikalı Kaliforniyadakı meşə yangınlarında öz dovşanını xilas edərək qəhrəmana çevrilib. O, bu hərəkəti ilə sosial şəbəkələrdə "xilas-kar" adını qazanıb. "The Sacramento" nəşrinin yazdığına görə, kişi maşından düşüb və dovşanı xilas etməyə cəhd göstərib. Qaçan dovşanı dərhal yaxalamaq mümkün olmayıb. Bununla belə, o, dovşanı tutaraq özünə tərəf sıxıb. Heyvan xilaskarı onu çəkən jurnalistə müsahibə verməkdən imtina edib. Kişinin öz dovşanını xilas etdiyi "Tomas" yangını Kaliforniyadakı meşə yangınlarından ən güclüsü hesab olunur. İnternet istifadəçiləri onu ilin ən qorxunc yangını adlandırdılar.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYSAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-cü məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Müsavat"-ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.